

P L S K I
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Wyniki Standardowe 2017 uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN

Część I. Wyniki Standardowe

WARSZAWA 2018

Wyniki Standardowe 2017 uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN

Część I. Wyniki Standardowe

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

dr inż.   Zbigniew Floriańczyk
dr inż.   Dariusz Osuch
mgr inż.   Renata Płonka

Warszawa 2018

Redakcja techniczna
Grażyna Nachtman
Rafał Tarasiuk

Projekt okładki
Dział Wydawnictw

ISBN 978-83-7658-737-0

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
- Państwowy Instytut Badawczy
Zakład Rachunkowości Rolnej
00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20
Tel.: +48 (22) 505 45 70
Tel./faks: +48 (22) 826 93 22
E-mail: portal@fadn.pl
Internet: www.fadn.pl; www.polskifadn.eu

Spis treści

Wstęp	5
1. Zmiany w Wynikach Standardowych	7
1.1. Zmiany w zestawie zmiennych i w algorytmach Wyników Standardowych od roku 2011 wynikające z rozporządzeń i dokumentów KE	7
1.2. Pozostałe zmiany	8
1.2.1. Jednostki przeliczeniowe pracy (AWU, FWU)	8
1.2.2. Stan średnioroczny zwierząt (LU)	8
1.2.3. Klasyfikacja gospodarstw według typologii w wariancie TF8	8
2. Informacje o FADN	9
2.1. Uwagi ogólne o FADN.....	9
2.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych (WTGR)	10
2.3. Zakres podmiotowy FADN.....	12
2.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN	13
2.5. Rozmiary działalności rolniczych gwarantujące osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO „2007”	13
2.6. Zakres przedmiotowy FADN.....	15
2.7. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN.....	16
3. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”	18
3.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”	18
3.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych.....	34
4. Uwagi do Wyników Standardowych FADN	42
4.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce	42
4.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN.....	43
4.3. Udostępnianie danych	44
4.3.1. Udostępnianie danych z europejskiego FADN	44
4.3.2. Udostępnianie danych z Polskiego FADN	44
5. Wyniki Standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2017 r.	46
5.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8).....	46
5.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według klas wielkości ekonomicznej (ES6).....	52
Literatura	59

Wykaz skrótów

AWU	- jednostka przeliczeniowa pracy (ang. Annual Work Unit).
CAP	- Wspólna Polityka Rolna (ang. Common Agricultural Policy).
COP	- gospodarstwa specjalizujące się w produkcji zbóż, roślin oleistych i białkowych (ang. specialist cereals, oilseed and protein crops).
DG-AGRI	- Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (ang. Directorate-General for Agriculture and Rural Development).
EC	- Komisja Europejska (ang. European Commission).
ESU	- europejska jednostka wielkości (ang. European Size Unit).
EU	- Unia Europejska (ang. European Union).
EUR	- oznaczenie jednostki monetarnej o nazwie „euro”.
euro	- jednostka monetarna, obowiązująca w większości państw członkowskich Unii Europejskiej.
EUROSTAT	- Europejski Urząd Statystyczny.
FADN	- Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (ang. Farm Accountancy Data Network).
FWU	- jednostka przeliczeniowa pracy członków rodziny (ang. Family Work Unit).
GUS	- Główny Urząd Statystyczny.
IERiGŻ-PIB	- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy.
KE	- Komisja Europejska.
LU	- jednostka przeliczeniowa zwierząt (ang. Livestock Unit).
OGA	- działalność gospodarcza inna niż rolnicza bezpośrednio związana z gospodarstwem (ang. Other Gainful Activities).
ONW	- obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania - ONW (ang. Less Favoured Areas (LFA)).
Polski FADN	- System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych.
SGM	- Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia (ang. Standard Gross Margin).
SO	- Standardowa Produkcja (ang. Standard Output).
UAA	- ziemia użytkowana dla celów rolniczych = użytki rolne (ang. Utilized Agricultural Area).
UR	- użytki rolne.
WTGR	- Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych.
ZRR	- Zakład Rachunkowości Rolnej.

Wstęp

Wypełniając obowiązek nałożony Ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r.) z późniejszymi zmianami) w 2017 r. utworzono komputerową bazę danych zawierającą 12 336 zestawów danych rachunkowych [19]. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zlecił zbieranie danych z indywidualnych gospodarstw rolnych szesnastu wojewódzkim ośrodkom doradztwa rolniczego. W 103 gospodarstwach indywidualnych rachunkowość była prowadzona pod kierunkiem audytorów ZRR. Ze 190 gospodarstw posiadających osobowość prawną dane zostały zebrane metodą ankietową.

Po przeprowadzonych testach jakości danych obliczono wyniki dla 12 293 gospodarstw rolnych o wielkości ekonomicznej równej lub większej od 4 000 euro, w tym dla 12 103 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz 190 gospodarstw posiadających osobowość prawną.

W 2015 roku, na podstawie badania struktury gospodarstw rolnych (BSGR) GUS z 2013 roku oraz współczynników SO „2010”, przygotowano plan wyboru, który powinien być stosowany od 2016 roku obrachunkowego. Zawężenie pola obserwacji pozwoliło na zwiększenie precyzji opisu sytuacji ekonomicznej gospodarstw uznawanych za towarowe.

Z danych GUS wynika, że nastąpiły duże zmiany w strukturze i rozmiarze pola obserwacji. Dodatkowo, ze względu na wzrost wartości bezwzględnej współczynników SO „2010”, wzrosła wielkość ekonomiczna gospodarstw, i w konsekwencji także w próbie Polskiego FADN. W efekcie nastąpiło ‘przesunięcie’ gospodarstw do wyższych klas wielkości ekonomicznej, co z kolei skutkowało niedoborem bardzo małych gospodarstw pod względem wielkości ekonomicznej (dotychczasowe bardzo małe gospodarstwa przeszły do wyższej klasy). Konsekwencją powyżej przedstawionych zjawisk jest to, że obliczone wagi dla niektórych grup gospodarstw z zastosowaniem najnowszych współczynników SO przekroczyły 2 000 (jedno gospodarstwo w próbie reprezentuje ponad 2 000 gospodarstw w polu obserwacji).

Zastosowanie w celu opracowania wag planu wyboru z 2015 skutkowałoby zatem obliczeniem wyników standardowych, które nie odzwierciedlałyby rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych w Polsce. Dlatego też zdecydowano o zastosowaniu planu wyboru z 2013 roku oraz współczynników SO „2007”, zgodnie z którym liczebność pola obserwacji wynosi 730 904 gospodarstw [7].

Dostosowanie próby do zmian w planach wyboru jest procesem rozłożonym w czasie, gdyż wymaga rewizji ilości i rodzaju badanych gospodarstw. Eliminowanie skokowych zmian w klasyfikacji gospodarstw pozwala na zachowanie ciągłości wyników i wierne przedstawienie sytuacji ekonomicznej reprezentowanych gospodarstw w wynikach.

Opracowanie składa się z trzech podstawowych części:

1. Wstępnej, charakteryzującej Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN).
2. Metodycznej, zawierającej wyjaśnienia rachunku wyników.
3. Statystycznej, zawierającej dane statystyczne dla grup gospodarstw rolnych, ustalonych na podstawie dwóch kryteriów grupowania: wielkości ekonomicznej i typu rolniczego. Wyniki Standardowe zawierają 145 zmiennych charakteryzujących sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw rolnych w roku obrachunkowym.

Opracowane wyniki są w pełni zgodne z pojęciami i kategoriami ekonomicznymi, prezentowanymi w Wynikach Standardowych FADN Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG-AGRI) [14].

Parametry wartościowe dotyczące produkcji, kosztów i inwestycji są kategoriami netto (bez VAT). Pomimo ustawowego zwolnienia podmiotowego z podatku od towarów i usług, nazywanym w skrócie VAT, rolnicy prowadzili w 2017 r. ewidencję zdarzeń w standardzie umożliwiającym ustalenie wartości netto oraz kwoty VAT.

W opracowaniu wartości pieniężne wyrażone są w polskich jednostkach monetarnych – złotych (zł).

1. Zmiany w Wynikach Standardowych¹

1.1. Zmiany w zestawie zmiennych i w algorytmach Wyników Standardowych od roku 2011 wynikające z rozporządzeń i dokumentów KE

Od roku obrachunkowego 2011 wprowadzono zmiany w algorytmach (na podstawie dokumentu RI/CC 882 Rev. 9.1 Definition of Variables used in FADN standard results z października 2012 r.) polegające na wyróżnieniu następujących zmiennych [13]:

- SE136 - Produkcja roślinna na 1 ha;
- SE146 - Uprawy energetyczne;
- SE605 - Dopłaty do działalności operacyjnej;
- SE610 - Dopłaty do produkcji roślinnej;
- SE613 - Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej;
- SE616 - Saldo dopłat i kar do produkcji mleka;
- SE617 - Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej;
- SE618 - Dopłaty do produkcji owiec i kóz;
- SE619 - Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej;
- SE630 - Płatności „decoupled”;
- SE650 - Wsparcie specjalne;
- SE699 - Pozostałe dopłaty.

Ponadto od roku obrachunkowego 2013 wprowadzono zmiany w algorytmach (na podstawie dokumentu RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results z grudnia 2014 r.) obejmujące zmienne [14]:

- SE042 - Uprawy energetyczne;
- SE072 - Odłogi;
- SE073 - Ugory;
- SE611 - Dopłaty wyrównawcze/płatności obszarowe.

Od roku obrachunkowego 2014 obowiązuje nowe sprawozdanie z gospodarstwa rolnego. Zakres, format i organizacja danych, niezbędnych do wykonania sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN, są precyzyjnie opisane w Rozporządzeniu Komisji nr 385/2012 z dnia 30 kwietnia 2012 r. w sprawie formatu sprawozdania dla określania dochodów z gospodarstw rolnych oraz analizy ich działalności gospodarczej (z późn. zmianami). Z uwagi na fakt, że w Komisji Europejskiej wciąż jeszcze trwają prace nad nowym dokumentem dotyczącym Wyników Standardowych i dostosowaniem zakresu/algorytmów do nowego formatu sprawozdania, publikacje z wynikami od roku obrachunkowego 2014 przygotowane zostały na podstawie dokumentów jakie obowiązywały w roku obrachunkowym 2013 (Rozporządzenie Komisji (WE) NR 868/2008 z dnia 3 września 2008 r. z późniejszymi zmianami, RI/CC 1256

---

¹ Rozdział zawiera zmiany wprowadzone od roku obrachunkowego 2011; wcześniejsze zmiany zostały opisane w publikacjach „Wyniki Standardowe...” dla poprzednich lat. Zmiany te powinny być uwzględniane w analizach wieloletnich.

Rev. 7 Farm Return Data Definitions z lutego 2012 r. oraz RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results z grudnia 2014 r.).

W przypadku roku obrachunkowego 2016:

✎ Usunięto zmienne:

- SE060 - Gaje oliwne (powierzchnia uprawy);
- SE190 - Oliwki i olej z oliwek (produkcja);
- SE631 - Jednolita płatność na gospodarstwo.

✎ Zmieniono nazwę zmiennych:

- SE622 - Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW);
- SE406 - Raty dotacji inwestycyjnych.

✎ Zmieniono opis zmiennych:

- SE020 - Nakłady pracy najemnej;
- SE021 - Czas pracy najemnej;
- SE030 - Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych;
- SE195 - Uprawy pastewne;
- SE310 - Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym;
- SE320 - Pasze dla zwierząt ziarnożernych;
- SE325 - Pasze dla zwierząt ziarnożernych wytworzone w gosp. rol.;
- SE380 - Odsetki;
- SE605 - Dopłaty do działalności operacyjnej;
- SE622 - Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW);
- SE624 - Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich;
- SE406 - Rata dotacji inwestycyjnych.

Od roku obrachunkowego 2017:

✎ Zmieniono opis zmiennych:

- SE395 - Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji);
- SE600 - Saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej.

1.2. Pozostałe zmiany

1.2.1. Jednostki przeliczeniowe pracy (AWU, FWU)

Od roku obrachunkowego 2011 jednostki AWU oraz FWU stanowią równowartość 2 120 godzin pracy na rok. Do roku obrachunkowego 2010 stanowiły odpowiednik 2 200 godzin pracy na rok.

1.2.2. Stan średnioroczny zwierząt (LU)

Od roku obrachunkowego 2016 zmieniono zasady obliczenia stanu średniorocznego zwierząt w sytuacji braku zwierząt na początku lub końcu roku obrachunkowego (dotychczas stan średni obliczany był jako (stan na pocz.+stan na koniec)/2, od 2016 stan średnioroczny obliczany jest ze stanów miesięcznych).

1.2.3. Klasyfikacja gospodarstw według typologii w wariancie TF8

Od roku obrachunkowego 2016 zmieniono klasyfikację TF8. Typ podstawowy '61' jest zaliczany do TF8='1' (Uprawy polowe)².

² Na podstawie [23].

2. Informacje o FADN

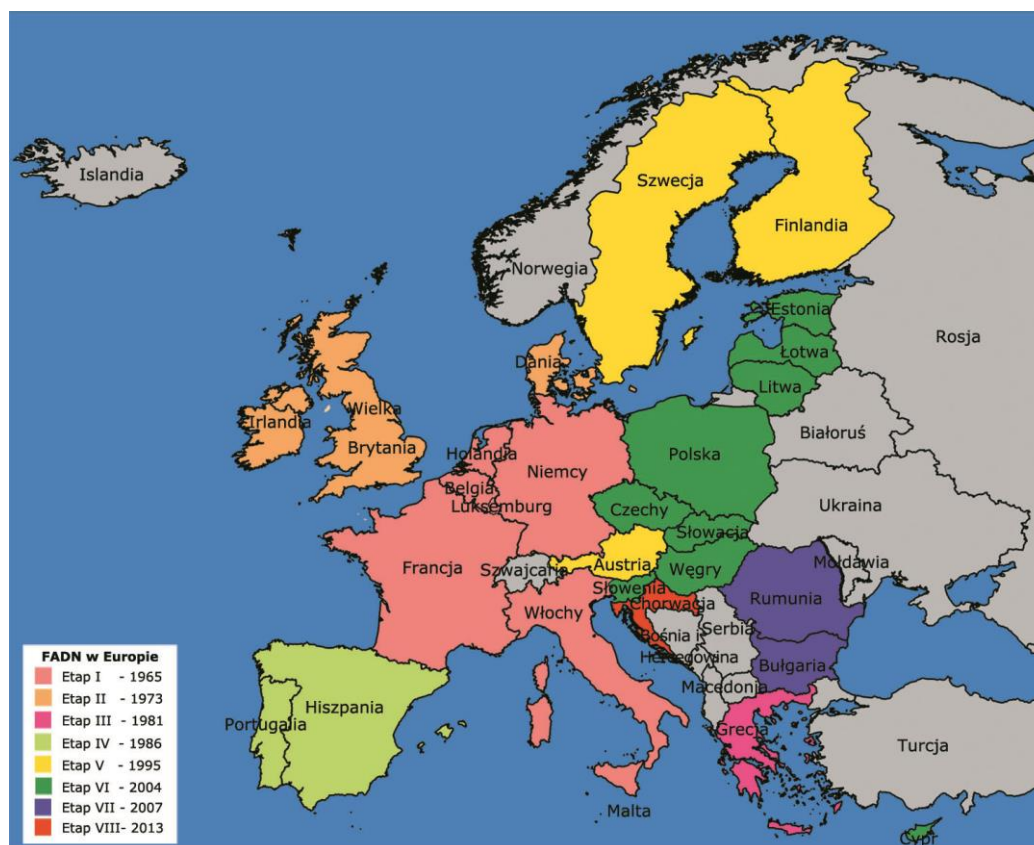
2.1. Uwagi ogólne o FADN

FADN to europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, którego formalne kształtowanie rozpoczęło się w 1965 r.

FADN był tworzony etapowo w miarę poszerzania Unii Europejskiej, na podstawie Rozporządzenia Rady EWG nr 79/65/EEC z dnia 15 czerwca 1965 r. w sprawie utworzenia sieci zbierania danych rachunkowych dotyczących dochodów i działalności gospodarstw rolnych w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej [18]. W początkowej fazie (etap I) system zaistniał w sześciu państwach założycielskich (w Belgii, we Francji, w Holandii, w Luksemburgu, w Niemczech i we Włoszech), a po poszerzeniu w 1973 r. (etap II) także w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii. Od 1981 r. (etap III) dodatkowo w Grecji, od 1986 r. (etap IV) do badań włączono Hiszpanię i Portugalię, a od 1995 r. (etap V) Finlandię, Szwecję i Austrię. Od 1 maja 2004 r. (etap VI) do systemu FADN weszły także: Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Republika Czeska i Węgry, od 1 stycznia 2007 r. (etap VII) Rumunia i Bułgaria, a od 1 lipca 2013 r. Chorwacja (etap VIII).

W 2017 r. FADN funkcjonował na terenie 28 państw członkowskich UE. Poniżej przedstawiono przebieg rozszerzenia zasięgu FADN. (patrz: Mapa 2-1).

Mapa 2-1   **Etapy tworzenia FADN w Europie**

Unikalność FADN polega na tym, że gromadzi on dane zaliczane do grupy wrażliwych, które opisują sytuację ekonomiczną i finansową gospodarstw rolnych.

FADN bazuje na danych rachunkowych pochodzących z rachunkowości realizowanej w konwencji tzw. zarządczej. Odmiana tej rachunkowości znacznie wierniej odzwierciedla sytuację gospodarstwa rolnego niż rachunkowość finansowa³. O wyborze konwencji rachunkowości zarządczej zdecydowała potrzeba rozpoznania rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych w celu podejmowania decyzji jak najbardziej adekwatnych do tych sytuacji.

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe. Minimalna wielkość ekonomiczna, po przekroczeniu której włącza się gospodarstwo rolne do pola obserwacji FADN, ustalana jest od 2010 roku obrachunkowego na podstawie analizy sum Standardowej Produkcji (SO) z danych GUS w poszczególnych klasach wielkości ekonomicznej. W praktyce prowadzony jest rachunek polegający na obliczeniu skumulowanej sumy SO z poszczególnych klas, zaczynając od największej, aż do osiągnięcia ok. 90% SO z populacji generalnej. Dolna granica przedziału, w którym to nastąpi jest minimalnym progiem wielkości ekonomicznej.

Z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej, progi wielkości ekonomicznej, wyznaczające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FADN, są różne w poszczególnych państwach członkowskich.

Należy podkreślić, że FADN jest jedyną bazą danych, na potrzeby której zbierane są informacje według jednolitych zasad, a gospodarstwa tworzą statystycznie reprezentatywną próbę towarowych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej.

2.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych (WTGR)

Według znowelizowanych zasad WTGR, w klasyfikacji gospodarstw rolnych stosuje się parametr ekonomiczny, którym jest Standardowa Produkcja⁴ (ang. Standard Output, w skrócie SO) [1], [2], [15], [22].

Standardowa Produkcja (SO) jest to średnia z 5 lat wartość produkcji określonej działalności rolniczej (roślinnej lub zwierzęcej) uzyskana z 1 ha lub od 1 zwierzęcia⁵ w ciągu 1 roku, w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcyjnych. W celu wyeliminowania wahań wartości produkcji (powodowanych np. warunkami pogodowymi czy też zmianami cen produktów) do obliczeń przyjmowane są średnie z 5 lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z określonego regionu.

³ Rachunkowość finansowa podlega odpowiednim przepisom prawa, które są różne w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest ocena sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstw zgodnie z tym prawem, i często bywa podstawą naliczania podatku dochodowego.

⁴ Do roku obrachunkowego 2009 WTGR oparta była na parametrze Standardowej Nadwyżki Bezpośredniej a wielkość ekonomiczna gospodarstwa określana była za pomocą Europejskiej Jednostki Wielkości (ESU) [8], [20], [21].

⁵ SO dla grzybów odnosi się do 100 m² uprawy; SO dla drobiu odnosi się do 100 szt. zwierząt; SO dla pszczoł odnosi się do 1 ula (1 rodziny pszczelej).

WTGR narzuca konieczność obliczania zestawów współczynników SO dla każdego regionu rolniczego i dla każdej prowadzonej w gospodarstwie działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej. Listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest obliczenie SO ustala Komisja UE i jest ona zgodna z listą cech Badań Struktury Gospodarstw Rolnych. Duża liczba pozycji w zestawach Standardowej Produkcji odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa we Wspólnocie, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

Przy zastosowaniu współczynników Standardowej Produkcji gospodarstwa rolne klasyfikowane są według dwóch charakterystyk:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego określana jest jako suma wartości Standardowych Produkcji (SO) wszystkich działalności rolniczych występujących w gospodarstwie. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa wyrażana jest wartością SO w euro. Na podstawie tak ustalonej wielkości ekonomicznej dane gospodarstwo rolne zaliczane jest do odpowiedniej klasy wielkości ekonomicznej.

Typ rolniczy gospodarstwa rolnego określany jest na podstawie udziału wartości SO z poszczególnych działalności rolniczych w tworzeniu całkowitej wartości SO gospodarstwa. Typ rolniczy gospodarstwa odzwierciedla jego poziom i kierunek specjalizacji.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw zorganizowane są następująco:

- 8 typów ogólnych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 21 typów podstawowych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 61 typów szczegółowych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem trzech znaków).

Z uwagi na rosnące znaczenie wielofunkcyjności gospodarstw rolnych, WTGR została uzupełniona o dodatkową „klasyfikację”, której kryterium jest udział przychodów z działalności gospodarczej innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem (ang. Other Gainful Activities, w skrócie OGA) w całkowitych przychodach gospodarstwa (rolnictwo + OGA + dopłaty bezpośrednie). OGA to działalność, w ramach której wykorzystywane są albo zasoby gospodarstwa rolnego (ziemia, budynki, maszyny itp.) i/lub produkty tego gospodarstwa. W zależności od tego, jaki procent całkowitych przychodów gospodarstwa stanowi OGA, dane gospodarstwo zaliczane jest do jednej z trzech klas OGA.

Działalność gospodarcza inna niż rolnicza nie jest brana pod uwagę w typologii gospodarstw dokonywanej na podstawie działalności rolniczych – zarówno wielkość ekonomiczna jak i typ rolniczy nie uwzględniają OGA [15], [17].

2.3. Zakres podmiotowy FADN

Minimalny próg określający gospodarstwo jako towarowe (oznacza to włączenie gospodarstwa do badań) wyrażony jest w euro. Wielkość ta jest ustalana oddzielnie dla każdego państwa członkowskiego i zmienia się w czasie, zgodnie z ewolucją struktury i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych (patrz: Tabela 2.3-1).

Tabela 2.3-1 Minimalne progi wielkości ekonomicznej i liczebność próby FADN w poszczególnych państwach członkowskich w 2017 r.

Państwa	Dolny próg wielkości ekonomicznej EUR	Liczba gospodarstw w próbie szt.	Struktura próby w europejskim FADN %
Austria	15 000	1 800	2,1
Belgia	25 000	1 200	1,4
Bułgaria	4 000	2 202	2,6
Chorwacja	4 000	1 251	1,5
Cypr	4 000	500	0,6
Czechy	8 000	1 417	1,6
Dania	15 000	1 850	2,1
Estonia	4 000	658	0,8
Finlandia	8 000	950	1,1
Francja	25 000	7 640	8,9
(w tym: Gwadelupa, Martynika, Reunion)	15 000	320	0,4
Grecja	4 000	5 500	6,4
Hiszpania	8 000	8 700	10,1
Holandia	25 000	1 500	1,7
Irlandia	8 000	900	1,0
Litwa	4 000	1 000	1,2
Luksemburg	25 000	450	0,5
Łotwa	4 000	1 000	1,2
Malta	4 000	536	0,6
Niemcy	25 000	8 800	10,2
Polska	4 000	12 100	14,0
Portugalia	4 000	2 300	2,7
Rumunia	2 000	6 000	7,0
Słowacja	25 000	562	0,7
Słowenia	4 000	908	1,1
Szwecja	15 000	1 025	1,2
Węgry	4 000	1 900	2,2
Wielka Brytania	25 000	2 500	2,9
(w tym: Irlandia Północna)	15 000	320	0,4
Włochy	8 000	11 106	12,9
Razem FADN UE		86 255	100

Źródło: zestawienie własne na podstawie [5], [6].

2.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN

Agencje łącznikowe z poszczególnych państw opracowują corocznie plany wyboru gospodarstw rolnych do badań w ramach FADN. Po ich opracowaniu i zaakceptowaniu przez Komitety Krajowe FADN, plany te są przekazywane do akceptacji przez Komitet Wspólnoty nadzorujący FADN.

Wewnątrz pola obserwacji FADN występuje duże zróżnicowanie gospodarstw pod względem typu rolniczego i wielkości ekonomicznej.

Dla zapewnienia precyzyjnego odzwierciedlenia tego zróżnicowania w próbie badawczej, Agencja łącznikowa dzieli pole obserwacji na warstwy. Pominięcie tej czynności w procesie wyboru próby mogłoby spowodować brak właściwej reprezentacji niektórych rodzajów gospodarstw (np. dużych gospodarstw mlecznych w jednym regionie, czy małych gospodarstw produkujących owoce w innym regionie). W procedurze wyboru do warstwowania zbioru gospodarstw mają zastosowanie trzy kryteria [7]:

- położenie regionalne,
- wielkość ekonomiczna,
- typ rolniczy.

2.5. Rozmiary działalności rolniczych gwarantujące osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO „2007”

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa określana jako suma wartości Standardowych Produkcji (SO) wszystkich działalności rolniczych występujących w gospodarstwie służy do ustalenia minimalnego progu wielkości ekonomicznej dla pola obserwacji FADN. W Polsce dla roku obrachunkowego 2017 próg ten został ustalony na poziomie 4 000 euro. Tabela przedstawia przykładową powierzchnię niektórych upraw oraz liczbę zwierząt niezbędną do włączenia gospodarstwa do pola obserwacji FADN (patrz: Tabela 2.5-1).

Tabela 2.5-1   Rozmiary działalności rolniczych niezbędne do osiągnięcia przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej* według współczynników SO„2007”

Region	Działalność	J.m.	Ekwiwalent 4000 euro wg SO "2007"
Pomorze i Mazury	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	6,3
	Rzepak i rzepik	ha	5,6
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	2,4
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,2
	Krowy mleczne	szt.	3,2
	Tuczniaki	szt.	18,3
Wielkopolska i Śląsk	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	5,8
	Rzepak i rzepik	ha	5,3
	Buraki cukrowe	ha	2,6
	Sady jabłoniowe	ha	2,0
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,1
	Krowy mleczne	szt.	3,1
	Tuczniaki	szt.	18,1
Mazowsze i Podlasie	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	7,5
	Rzepak i rzepik	ha	7,0
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	1,8
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,4
	Krowy mleczne	szt.	3,6
	Tuczniaki	szt.	16,5
Małopolska i Pogórze	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	7,2
	Rzepak i rzepik	ha	6,4
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	2,1
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,1
	Krowy mleczne	szt.	4,3
	Tuczniaki	szt.	17,4

*Osiągnięcie przez gospodarstwo minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO„2007” [7], włącza GR do pola obserwacji Polskiego FADN; np. w regionie Pomorze i Mazury powierzchnia pszenicy 6,3 ha zapewnia osiągnięcie progowej wartości 4 000 euro.

2.6. Zakres przedmiotowy FADN

Dla potrzeb FADN zbieranych jest około 1 tys. różnych danych charakteryzujących gospodarstwo rolne. Odzwierciedlają one stan i strukturę składników majątkowych, a także stan i strukturę zobowiązań. Inne dane odzwierciedlają strukturę przychodów i kosztów na poziomie gospodarstwa rolnego. Szczególna uwaga zwrócona jest na elementy związane ze Wspólną Polityką Rolną (dotacje, kwoty i limity produkcyjne). Wyniki Standardowe dotyczą tylko działalności i składników majątkowych gospodarstwa rolnego (majątek prywatny rodziny rolnika, np. dom mieszkalny, nie jest uwzględniony w bilansie finansowym).

Zakres i format zbieranych danych rachunkowych w gospodarstwach rolnych dla potrzeb FADN, jest szczegółowo zdefiniowany w Rozporządzeniu Komisji (WE) NR 868/2008 z dnia 3 września 2008 r. z późniejszymi zmianami oraz na podstawie dokumentu RI/CC 1256 Rev. 7 Farm Return Data Definitions z lutego 2012 r. [3], [4], [11], [12]. Przepisy te obok szczegółowego wykazu zmiennych zawierają także instrukcje dotyczące sposobu wypełniania tzw. sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN oraz definicje stosowanych pojęć. Sprawozdanie to składa się z 14 grup danych rachunkowych, zestawionych tematycznie w odpowiednie tabele (od A do N):

- Tab. A.** Informacje ogólne.
- Tab. B.** Struktura własnościowa ziemi użytkowanej rolniczo.
- Tab. C.** Zasoby i nakłady pracy własnej oraz najemnej.
- Tab. D.** Stan i wartość zwierząt.
- Tab. E.** Zakup i sprzedaż zwierząt.
- Tab. F.** Koszty.
- Tab. G.** Zasoby i gospodarowanie składnikami majątkowymi.
- Tab. H.** Zadłużenie.
- Tab. I.** Podatek od wartości dodanej (VAT).
- Tab. J.** Dopłaty i subsydia.
- Tab. K.** Produkcja roślinna i zwierzęca (bez zwierząt).
- Tab. L.** Kwoty i inne prawa.
- Tab. M.** Dopłaty bezpośrednie.
- Tab. N.** Szczegóły zakupów i sprzedaży zwierząt.

2.7. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN

Wyniki obliczone na podstawie danych FADN zgromadzonych w komputerowej bazie prezentowane są w zestawach statystycznych (Tabela 5.1-1 - Tabela 5.2-10). Zawierają one wartości średnie dla grup gospodarstw rolnych wyłanianych według typów rolniczych i wielkości ekonomicznej.

Wartości pieniężne wyrażone są w polskich złotych. Możliwe jest przeliczenie ich na euro po oficjalnym kursie, który można znaleźć w dokumencie „Najważniejsze informacje niezbędne do interpretacji wyników Polskiego FADN” dostępnym na stronie Polskiego FADN (<http://fadn.pl/wp-content/uploads/metodyka/Najwazniejsze-informacje.pdf>).

Ze względu na obowiązujące zasady upowszechniania danych FADN dopuszczalne jest prezentowanie wyników z grupy obejmującej co najmniej 15 gospodarstw. W przypadku mniejszej liczebności wpisywana jest „.” (kropka).

Tabela 2.7-1 Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Typy rolnicze TF8		Typy rolnicze podstawowe	
Symbol	Nazwa	Symbol	Nazwa
1	Uprawy polowe	15	Specjalizujące się w uprawie zbóż (łącznie z ryżem), roślin oleistych i wysokobiałkowych na nasiona
		16	Specjalizujące się w uprawie polowej różnych gatunków roślin
		61	Mieszane - różne uprawy
2	Uprawy ogrodnicze	21	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych) pod wysokimi osłonami
		22	Specjalizujące się w gruntowych uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych)
		23	Specjalizujące się w uprawie grzybów i w szkółkarstwie oraz uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych)
3	Winnice	35	Specjalizujące się w uprawie winorośli
4	Uprawy trwałe	36	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (bez winorośli i oliwek)
		37	Specjalizujące się w uprawie oliwek
		38	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (uprawy trwałe)
5	Krowy mleczne	45	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego
6	Zwierzęta trawożerne	46	Specjalizujące się w chowie bydła rzeźnego (w tym hodowla)
		47	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego i rzeźnego (w tym hodowla)
		48	Specjalizujące się w chowie owiec, kóz i innych zwierząt żywionych paszami objętościowymi
7	Zwierzęta ziarnożerne	51	Specjalizujące się w chowie trzody chlewnej
		52	Specjalizujące się w chowie drobiu
		53	Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi
8	Mieszane	73	Mieszane - różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami objętościowymi
		74	Mieszane - różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami treściwymi
		83	Mieszane - uprawy polowe i zwierzęta żywione paszami objętościowymi
		84	Mieszane - różne uprawy i zwierzęta

Zestawienie typów rolniczych TF8 (Tabela 2.7-1) jest kombinacją typów podstawowych, składających się z różnych typów szczegółowych, tworzącą w rezultacie osiem grup gospodarstw rolnych [1], [2], [16], [23].

Z kolei Tabela 2.7-2 przedstawia sześć klas wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych (ES6) opracowanych na podstawie Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych [23].

Tabela 2.7-2 Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (euro), klasyfikacja ES6

ES6		ES	
Klasa wielkości ekonomicznej ES6	Zakres w euro (€)	Klasa wielkości ekonomicznej ES	Zakres w euro (€)
		1	€ < 2 000
1	Bardzo małe 2 000 ≤ € < 8 000	2	2 000 ≤ € < 4 000
		3	4 000 ≤ € < 8 000
2	Małe 8 000 ≤ € < 25 000	4	8 000 ≤ € < 15 000
		5	15 000 ≤ € < 25 000
3	Średnio-małe 25 000 ≤ € < 50 000	6	25 000 ≤ € < 50 000
4	Średnio-duże 50 000 ≤ € < 100 000	7	50 000 ≤ € < 100 000
5	Duże 100 000 ≤ € < 500 000	8	100 000 ≤ € < 250 000
		9	250 000 ≤ € < 500 000
		10	500 000 ≤ € < 750 000
6	Bardzo duże € ≥ 500 000	11	750 000 ≤ € < 1 000 000
		12	1 000 000 ≤ € < 1 500 000
		13	1 500 000 ≤ € < 3 000 000
		14	€ ≥ 3 000 000

Uwaga: Tabela 2.7-2 zawiera rozmiary wielkości ekonomicznej wyrażone w euro, natomiast dla uproszczenia zapisu we wszystkich następujących tabelach rozmiary prezentowane są w tysiącach euro.

3. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”

3.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”

„Wyniki Standardowe FADN” zawierają 10 tabel tematycznych:

1. Populacja i próba gospodarstw.
2. Wybrane informacje o produkcji.
3. Wartość produkcji.
4. Koszty.
5. Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa.
6. Salda dopłat i podatków.
7. Dochód na gospodarstwo rolne.
8. Dochód na osobę.
9. Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego.
10. Wskaźniki finansowe.

Opisy poszczególnych zmiennych są zgodne z zawartymi w „Wynikach Standardowych FADN” [10], [14]. Natomiast ich zawartość w poszczególnych tabelach nie zawsze odpowiada w pełni tytułom. Należy więc zwrócić uwagę na szczegółowy opis danej zmiennej (od Tabela 3.1-1 do Tabela 3.1-10). W kolumnie „Symbol” zawarte jest alfanumeryczne, pięciodziankowe oznaczenie poszczególnych zmiennych.

Dla ułatwienia rozumienia poszczególnych zmiennych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”, w dalszej części rozdziału zamieszczono ich objaśnienia w porządku identycznym do prezentowanych wyników. Dodatkowo zamieszczono szczegółowe schematy obliczeń wybranych zmiennych prezentowanych w Wynikach Standardowych.

Tabela 3.1-1 Populacja i próba gospodarstw

Symbol	Zmienna	Sposób obliczenia, uwagi
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw	Suma parametrów wag poszczególnych gospodarstw w próbie.
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie	Liczba gospodarstw w próbie.

Tabela 3.1-2 Wybrane informacje o produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego, wyrażona w wartości Standardowej Produkcji.
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	Całkowite nakłady pracy ludzkiej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego = AWU wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych = 2 120 godz./rok. [SE015 + SE020]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	Całkowity czas pracy ludzi w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, wyrażony w godzinach. [SE016 + SE021]
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych = FWU (głównie członków rodziny), wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy rodziny = osobach pełnozatrudnionych rodziny.
SE016	Czas pracy własnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych (głównie członków rodziny), wyrażony w godzinach.
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	Nakłady pracy opłaconej (w gotówce lub w naturze) lub darowanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych.
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	Czas pracy opłaconej (w gotówce lub w naturze) lub darowanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego wyrażony w godzinach.
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	Całkowity obszar ziemi użytkowanej rolniczo (użytków rolnych) = (UAA). Na tę powierzchnię składa się: ziemia własna, ziemia dzierżawiona na jeden rok lub dłużej, ziemia współużytkowana z właścicielem na zasadzie udziału w zbiorach, a także ugory i odłogi. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów, ziemi dzierżawionej na okres krótszy niż 1 rok, ziemi zalesionej i pozostałych gruntów (dróg, stawów, nieużytków, itp.). Powierzchnia wyrażona jest w hektarach (1 ha = 10 000 m ²).
SE030	Powierzchnia dzierżawionych użytków rolnych	ha	Powierzchnia ziemi dzierżawionej oraz użytkowanej nieodpłatnie przez rolnika na okres co najmniej 1 rok (odpłatność regulowana w gotówce lub w naturze).
SE035	Zboża	ha	Pszenica zwyczajna, orkisz, pszenica twarda, pszenżyto, żyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, pozostałe zboża.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	Strączkowe na nasiona, ziemniaki, buraki cukrowe, zioła, oleiste i włókniste łącznie z nasionami, chmiel, tytoń, inne przemysłowe (łącznie z bawełną i trzciną cukrową).
SE042	Uprawy energetyczne	ha	Powierzchnia uprawy roślin energetycznych.
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami wysokimi). Dotyczy powierzchni podstawowej (nie uwzględnia się powierzchni wszystkich zbiorów), nawet gdy praktykowane jest następstwo na tej samej powierzchni, w tym samym roku obrachunkowym. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów.
SE050	Winnice	ha	łącznie z młodymi nasadzeniami jeszcze nie plonującymi (bez szkółek).

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE054	Uprawy trwałe	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi), gaje oliwne, szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). łącznie z młodymi nasadzeniami i trwałymi uprawami pod osłonami. Bez winogron. [SE055 + SE065]
SE055	Sady	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi).
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	Szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). łącznie z młodymi nasadzeniami i uprawami trwałymi pod osłonami.
SE071	Uprawy pastewne	ha	Pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne.
SE072	Odłogi	ha	Powierzchnia użytków rolnych, nieuprawiana w roku obrachunkowym, niekwalifikująca się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE073	Ugory	ha	Grunty orne czasowo nieużytkowane, które pozostają w dobrej kulturze oraz które kwalifikują się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	Powierzchnia ta obejmuje: powierzchnię użytków rolnych nieuprawianą w roku obrachunkowym, grunty orne czasowo nieużytkowane oraz trwałe użytki zielone nieużytkowane (TUZN) dla celów produkcyjnych ale uprawnione do dopłat. [SE072+SE073+TUZN]
SE075	Lasy	ha	Obszary zadrzewione, lasy, plantacje topoli, łącznie ze szkółkami leśnymi. Obszar ten nie jest ujęty w pozycji „Powierzchnia użytków rolnych” (SE025).
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	Stan średni w roku: koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej i drobiu utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych zwierząt (LU) ⁶ . Nie są uwzględniane roje pszczoł oraz pozostałe zwierzęta. Zwierzęta nie będące własnością gospodarstwa rolnego, utrzymywane w gospodarstwie na podstawie umowy także ujęte są dla określenia rocznego stanu zwierząt.
SE085	Krowy mleczne	LU	Krowy (także samice bawole), które wycieliły się i głównie utrzymywane są dla produkcji mleka z przeznaczeniem na cele spożywcze. Nie ujmują się tu krów wybrakowanych.
SE090	Pozostałe bydło	LU	Pozostałe bydło (z wyjątkiem krów mlecznych).
SE095	Owce i kozy	LU	Matki kozie i pozostałe kozy, matki owcze i pozostałe owce.
SE100	Trzoda chlewna	LU	Prosięta, maciory, tuczniki i pozostała trzoda chlewna.
SE105	Drób	LU	Drób mięsny, kury nioski i pozostały drób.

⁶ konie	:= 0,8	krowy mleczne	:= 1,0	maciory	:= 0,5
cielęta na tucz	:= 0,4	krowy wybrakowane	:= 1,0	tuczniki	:= 0,3
cielęta < 1 rok	:= 0,4	krowy pozostałe	:= 0,8	trzoda pozostała	:= 0,3
byczki 1 - 2 lata	:= 0,7	matki kozie	:= 0,1	brojlery	:= 0,007
jałówki 1 - 2 lata	:= 0,7	kozy pozostałe	:= 0,1	kury nioski	:= 0,014
byki 2 lata	:= 1,0	matki owcze	:= 0,1	drób pozostały	:= 0,03
jałówki hodow.	:= 0,8	owce pozostałe	:= 0,1	króliki	:= 0,02
jałówki na tucz	:= 0,8	prosięta	:= 0,027		

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna pszenicy zwyczajnej i orkisz z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna kukurydzy z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	Obsada zwierząt żywionych systemem wypasowym (przeżuwaczy), bez cieląt przeznaczonych do opasu, na 1 ha powierzchni paszowej. Średnia liczba jednostek przeliczeniowych (LU) z sumy: bydła (bez cieląt do opasu) oraz owiec i kóz, przypadająca na 1 hektar roślin pastewnych uprawianych na użytkach rolnych. Do tej powierzchni zalicza się uprawy pastewne, ugory i odłogi. Parametr obsady zwierząt jest obliczany tylko dla gospodarstw utrzymujących ten rodzaj zwierząt i posiadających uprawy pastewne (powierzchnię paszową).
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	Produkcja mleka i przetworów z mleka (w ekwiwalencie mleka) w przeliczeniu na jedną krowę mleczną. Produkcja mleka obejmuje sprzedaż, przekazanie mleka do gospodarstwa domowego i zużycie mleka w gospodarstwie rolnym (skarmione przez zwierzęta). ⁷

Tabela 3.1-3 Wartość produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	zł	Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wynikającą ze zmiany cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem. [SE131/SE270]
SE135	Produkcja roślinna	zł	Obejmuje: sprzedaż, zużycie wewnętrzne, przekazanie do gospodarstwa domowego i różnicę stanu zapasów. [SE140 + SE145 + SE146 + SE150 + SE155 + SE160 + SE165 + SE170 + SE175 + SE180 + SE185 + SE190 + SE195 + SE200]
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	Wartość produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych z wyłączeniem ziemi oddzierżawionej oraz powierzchni użytków rolnych wyłączonych z produkcji. [SE135/(SE025-powierzchnia ziemi oddzierżawionej-SE074)]
SE140	Zboża	zł	Dotyczy upraw na ziarno.
SE145	Rośliny białkowe	zł	Uprawiane na nasiona, bez upraw zbieranych na zielonkę z przeznaczeniem na pasze. Nie ujmują się tu warzywa i soi.
SE146	Uprawy energetyczne	zł	Wszystkie rośliny uprawiane na cele energetyczne.

⁷ Stosuje się przelicznik 1 litr mleka = 1,031 kg.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE150	Ziemniaki	zł	Wszystkie typy odmian – także ziemniaki wczesne i sadzeniaki.
SE155	Buraki cukrowe	zł	Dotyczy przede wszystkim korzeni. Nie ujmuje się wartości liści, natomiast uwzględnia się wartość wyśtoków otrzymanych z cukrowni lub odsprzedanych przez rolnika cukrowni.
SE160	Rośliny oleiste	zł	Rośliny oleiste i włókniste uprawiane na olej (bez bawełny).
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	Chmiel, tytoń, inne uprawy przemysłowe (łącznie z ziołami, roślinami aromatycznymi i przyprawowymi, bawełną i trzciną cukrową oraz włóknistymi i konopiami uprawianymi na włókno).
SE170	Warzywa, kwiaty	zł	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami). Tu uwzględniona jest też wartość produkcji grzybów (mimo, że powierzchnia uprawy grzybów nie jest uwzględniona w pozycji SE046).
SE175	Owoce	zł	Owoce z drzew i krzewów uprawianych w uprawie polowej (łącznie z owocami tropikalnymi).
SE180	Owoce cytrusowe	zł	Pomarańcze, nektarynki i mandarynki, klementynki, cytryny i inne owoce cytrusowe.
SE185	Wina i winogrona	zł	Winogrona konsumpcyjne, winogrona do produkcji win jakościowych i stołowych, różne produkty z winogron (moszcz z winogron itp.), wino, produkty uboczne z produkcji wina, rodzynki.
SE195	Uprawy pastewne	zł	Rośliny pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne. Dolicza się tu także produkcję z ugorów i odłogów (o ile taka występuje w gospodarstwie).
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	Nasiona i sadzonki (traw, roślin polowych i ogrodniczych, bez zbóż, roślin białkowych, ziemniaków i roślin oleistych), inne uprawy polowe (nieujęte w wyszczególnionych pozycjach), uprawy trwałe rosnące pod osłonami nieuwzględnione w SE170. Tu wlicza się także przyrost wartości młodych plantacji wieloletnich (do wejścia w plonowanie). Ustala się go na podstawie poniesionych kosztów.
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	Produkcja obejmuje wartość produkcji żywca oraz wartość produktów pochodzenia zwierzęcego. Produkcja zwierzęca obejmuje: sprzedaż, różnicę wartości zwierząt (SE211) w roku obrachunkowym i przekazanie do gospodarstwa domowego. Pomniejsza się ją o zakup zwierząt. Rachunek jest przeprowadzany dla koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej, drobiu i pozostałych zwierząt. W przypadku zwierząt stada podstawowego szacuje się także różnicę wartości zwierząt z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Produkcja produktów zwierzęcych obejmuje sprzedaż, przekazanie do gospodarstwa domowego, zużycie wewnętrzne i różnicę stanu zapasów. Do produktów zwierzęcych zalicza się: mleko i produkty z mleka krów, owiec i kóz, wełnę, jaja kurze, miód, inne produkty zwierzęce (obornik, jaja innych

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
			ptaków itp.), a także wpływy z usługowego odchowu zwierząt oraz przychody z krycia. [SE216 + SE220 + SE225 + SE230 + SE235 + SE240 + SE245 + SE251]
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	Wartość produkcji zwierzęcej w przeliczeniu na jedną jednostkę przeliczeniową zwierząt. [SE206/SE080]
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego i obrotowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Zmienna ta umożliwia pominięcie wpływu zmian cen zwierząt stada podstawowego na wartość produkcji w danym roku.
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i przetworów pomniejszona o odpowiednie opłaty współodpowiedzialnościowe (jeśli występują), lecz bez opłat karnych za nieprawidłową realizację kwoty mlecznej. Te opłaty są ujęte w saldzie dopłat i kar do produkcji mleka.
SE220	Żywiec wołowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE235	Żywiec drobiowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku).
SE240	Jaja	zł	W pozycji tej uwzględnione są tylko jaja kurze.
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i jego przetworów.
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	Pozycja ta obejmuje: żywiec koński i inne zwierzęta niewymienione wyżej – np.: króliki, roje pszczele, zwierzęta futerkowe, ryby, strusie (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego), a także wełnę i pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (np. obornik czy mleko innych zwierząt), a także przychody z krycia i przychody z usługowego odchowu zwierząt. Różnica wartości stada podstawowego koni z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym też wliczana jest do tej pozycji.
SE256	Pozostała produkcja	zł	Do pozycji tej należą: czynsz za wdzierżawioną ziemię w stanie gotowym do siewu, przychody z okazjonalnego przekazania powierzchni paszowej, produkty z lasu, świadczenie usług, wynajem sprzętu, odsetki od aktywów obrotowych niezbędnych do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego, przychody z agroturystyki, przychody dotyczące wcześniejszych lat obrachunkowych, pozostałe produkty i przychody.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych przekazanych do gospodarstwa domowego rolnika. Wartość ta stanowi część produkcji ogółem.
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych wytworzonych i zużytych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, np. produkty roślinne zużyte jako pasze dla zwierząt, a także jako nasiona i sadzeniaki. Produkty te uwzględnione są w rachunku produkcji ogółem a zarazem stanowią one istotną pozycję w kosztach pasz i materiału rozmnożeniowego.

Tabela 3.1-4 Koszty

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE270	Koszty ogółem	zł	Obejmują: koszty bezpośrednie, koszty ogólnogospodarcze, amortyzację i koszt czynników zewnętrznych. Ujęte są tu koszty dotyczące działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego poniesione na produkcję uzyskaną w roku obrachunkowym. Uwzględnione są nakłady produktów potencjalnie towarowych wytworzonych w gospodarstwie rolnym ⁸ i zużytych w ramach działalności operacyjnej – do celów produkcyjnych (nasiona i sadzonki oraz pasze dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i ziarnożernych). Podatki gospodarstwa rolnego i inne opłaty nie są włączone do kosztów ogółem, lecz uwzględniane są przy obliczaniu sald dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Do kosztów ogółem nie włącza się wartości zakupionych zwierząt, ze względu na ujęcie ich w rachunku wartości produkcji. [SE275 + SE360 + SE365]
SE275	Zużycie pośrednie	zł	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych i zużytych w procesie produkcji w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	Obejmują: koszty bezpośrednie produkcji roślinnej (nasiona i sadzonki, nawozy, środki ochrony roślin, pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej), koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej (pasza dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i dla zwierząt ziarnożernych, inne koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej) oraz koszty bezpośrednie produkcji leśnej. [SE285 + SE295 + SE300 + SE305 + SE310 + SE320 + SE330 + SE331]
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	Wartość kosztów bezpośrednich produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych. [(SE285 + SE295 + SE300 + SE305)/SE025]

⁸ Obornik nie jest traktowany jako produkt potencjalnie towarowy i nie jest uwzględniany w tej pozycji.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	Odnoszące się do upraw rolniczych i ogrodniczych. Nowe nasadzenia plantacji trwałych i drzewostanu leśnego zalicza się do działalności inwestycyjnej a nie do kosztów bezpośrednich (własne i obce).
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	Nasiona i sadzonki wyprodukowane i zużyte w gospodarstwie.
SE295	Nawozy	zł	Zakupione nawozy i materiały poprawiające jakość ziemi (bez zużytych w produkcji leśnej).
SE300	Środki ochrony roślin	zł	Środki ochrony roślin, pułapki i chwytaki, urządzenia płoszące ptaki, osłony przeciwgradowe, ochrona przeciwmrozowa itp. (bez środków zużytych w produkcji leśnej).
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	Obejmują: analizy gleby, zakup upraw na pniu, czynsz za ziemię dodzierżawioną na okres krótszy niż 1 rok, koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży płodów roślinnych, usługi specjalistyczne do produkcji roślinnej itp.
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	Wartość kosztów bezpośrednich produkcji zwierzęcej w przeliczeniu na 1 jednostkę przeliczeniową zwierząt. [(SE310 + SE320 + SE330)/SE080]
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	Pasze treściwe (łącznie z lizawkami mineralnymi i środkami konserwującymi), pasze objętościowe, opłaty za wypas na wspólnych pastwiskach, koszty usługowego odchowu zwierząt, czynsz za dodzierżawioną powierzchnię paszową dla koni, bydła, owiec i kóz, niezaliczoną do powierzchni użytków rolnych (SE025) (własne i obce).
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, ale bez mleka wysanego przez cielęta, jagnięta i kozłęta) i skarmione przez zwierzęta żywione w systemie wypasowym.
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	Pasze dla zwierząt ziarnożernych (m.in. trzody chlewnej i drobiu) – wszystkie rodzaje (własne i obce).
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych wytworzone w gosp. rol.	zł	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, innym niż wysane) i skarmione przez zwierzęta ziarnożerne.
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	Opłaty za usługi weterynaryjne i koszty inseminacji, koszty analiz mleka, okazjonalne zakupy produktów pochodzenia zwierzęcego (mleko itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży produktów zwierzęcych itp.
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	Nawozy, materiały ochronne, drobne koszty bezpośrednie. Koszty pracy najemnej, usług i maszyn nie są tu włączone. Są one wykazane w innych – odpowiednich rodzajowo pozycjach kosztowych.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	Koszty ogólnogospodarcze związane z działalnością operacyjną, lecz nieuznane za koszty bezpośrednie działalności operacyjnej. [SE340 + SE345 + SE350 + SE356]
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	Koszty bieżącego utrzymania sprzętu (i zakupu narzędzi o małej wartości), koszty ponoszone na samochody osobowe, bieżące utrzymanie budynków i urządzeń melioracyjnych, ubezpieczenie budynków. Remonty kapitalne zaliczane są do działalności inwestycyjnej.
SE345	Energia	zł	Paliwa silnikowe i oleje smarne, energia elektryczna, paliwa grzewcze (opał).
SE350	Usługi	zł	Koszty pracy wykonanej w ramach usług oraz koszt wynajmu (zaangażowania) maszyn.
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	Woda, ubezpieczenia (bez ubezpieczeń budynków i wypadków przy pracy, odpowiedzialności cywilnej) oraz inne koszty ogólnogospodarcze powstałe w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego (np. opłaty za prowadzenie księgowości, opłaty telefoniczne).
SE360	Amortyzacja	zł	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE370	Wynagrodzenia	zł	Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne pracowników najemnych. Nie wlicza się kwot otrzymanych przez pracowników zaliczanych do nieopłaconej siły roboczej.
SE375	Czynsze	zł	Czynsze za dodzierżawę ziemi, budynków i koszty opłat dzierżawnych.
SE380	Odsetki	zł	Odsetki i opłaty finansowe płacone za kredyty zaciągnięte w celu zakupu ziemi, budynków, maszyn i wyposażenia, zwierząt oraz materiałów. Odsetki i opłaty finansowe za zobowiązania.

Tabela 3.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane w tej pozycji. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie dopłat „należnych”. [SE610 + SE615 + SE624 + SE625 + SE626 + SE630 + SE699]
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	Dopłaty do produkcji roślinnej, łącznie z płatnościami wyrównawczymi (płatnościami obszarowymi i dopłatami za odłogowanie ziemi) oraz wsparciem specjalnym do produkcji roślinnej. [SE611 + SE612 + SE613]
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	Dopłaty dla producentów zbóż, roślin oleistych i białkowych (COP) oraz roślin energetycznych.
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	Dopłaty otrzymane przez producentów COP, zobowiązanych do odłogowania części posiadanej przez nich ziemi. Ta powierzchnia ziemi może być wykorzystana do uprawy określonych roślin na cele nieżywnościowe.
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	Pozostałe dopłaty do upraw polowych, ogrodniczych i plantacji wieloletnich.
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	Dopłaty do zwierząt i do produktów pochodzenia zwierzęcego. [SE616 + SE617 + SE618 + SE619]
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	Dopłaty do produkcji mleka pomniejszone o kary umowne za przekroczenie limitu produkcji mleka. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące krów mlecznych oraz produkcji mleka.
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	Dopłaty uzyskiwane z tytułu chowu bydła innego niż krowy mleczne, np. premie za cielęta płci męskiej, za młode byczki, za krowy mamki. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące pozostałej produkcji bydłowej.
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	Poza dopłatami do matek owczych i kozich, uwzględnione są dopłaty do produktów wytwarzanych z mleka koziego i owczego. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące produkcji owiec i kóz.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej, w tym również wsparcie specjalne (w sytuacji kiedy otrzymanych dopłat nie można przypisać do określonej działalności z powodu braku odpowiednio szczegółowych danych).
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	Dopłaty rolnośrodowiskowe.
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)	zł	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (ONW).

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	Dopłaty za dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE, do usług doradztwa rolniczego, dopłaty do poprawy jakości produktów rolniczych, do szkoleń, do zalesiania i do zachowania równowagi ekologicznej środowiska leśnego.
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich obejmują: dopłaty rolnośrodowiskowe, dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (ONW), pozostałe dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich uwzględniające dopłaty ze środków krajowych. W zmiennej tej zawiera się m.in.: SE621, SE622, SE623.
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	Dopłaty do kosztów i nakładów poniesionych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego z wyłączeniem dopłat do wynagrodzeń, czynszów, podatków i odsetek.
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	Dopłaty do wynagrodzeń, czynszów i odsetek.
SE630	Płatności "decoupled"	zł	Jednolite płatności obszarowe oraz dodatkowe płatności. [SE632]
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	Tylko dla nowych państw członkowskich (bez Malty i Słowenii).
SE650	Wsparcie specjalne	zł	Wsparcie specjalne przyznawane na podstawie art. 68 rozporządzenia (EC) Nr 73/2009.
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	Pozostałe dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa. Ujmowane są w tej pozycji także granty i dopłaty do szkód oraz wyjątkowe dopłaty.

Tabela 3.1-6 Salda dopłat i podatków

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej (obliczane tylko w gospodarstwach „ryczałtowych”) pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395- SE390]
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane w tej pozycji. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie dopłat „należnych”. [SE610 + SE615 + SE624 + SE625 + SE626 + SE630 + SE699]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	Co do zasady sprzedaże i zakupy w wynikach standardowych są ujęte w wartości netto (bez podatku VAT). W przypadku rolników rozliczających VAT na zasadach ogólnych saldo nie jest obliczane. W przypadku rolników ryczałtowych (większość) saldo jest obliczane odejmując od kwoty VAT należnego (od sprzedaży) kwotę VAT naliczonego (od zakupów).
SE390	Podatki	zł	Podatki i inne opłaty gospodarstwa rolnego (bez VAT gospodarstwa rolnego i podatków osobistych rolnika), a także podatki i inne opłaty od ziemi i budynków. Dopłaty do podatków nie są ujmowane.
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka, kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 - SE408]
SE406	Raty dotacji inwestycyjnych	zł	Rata dotacji inwestycyjnych do rozliczenia w ciągu 12 miesięcy.
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	Rekompensata może być wypłacana w postaci kwoty ryczałtowej lub rozłożona na okres kilku lat.
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	Podatek VAT zapłacony od inwestycji.

Tabela 3.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	zł	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE275	Zużycie pośrednie	zł	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395 - SE390]

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE410	Wartość dodana brutto	zł	Obejmuje produkcję ogółem pomniejszoną o zużycie pośrednie, a następnie skorygowaną o saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. [SE131 – SE275 + SE600]
SE360	Amortyzacja	zł	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE415	Wartość dodana netto	zł	Opłata za zaangażowanie czynników wytwórczych do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, bez względu na ich status własnościowy (obce lub własne). Ten parametr jest odpowiedni do porównań gospodarstw posiadających różną strukturę własnościową zaangażowanych czynników wytwórczych. Oblicza się go przez odjęcie amortyzacji od wartości dodanej brutto.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 – SE408]
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	Opłata za zaangażowanie własnych czynników wytwórczych (w przypadku gospodarstw posiadających osobowość prawną tylko ziemi i kapitału) do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłata za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym. Dochód ten oblicza się przez dodanie do wartości dodanej netto salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji oraz odjęcie kosztu czynników zewnętrznych. [SE415 – SE365 + SE405]

Tabela 3.1-8 Dochód na osobę

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/ AWU	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną (jednostkę przeliczeniową pracy). [SE415/SE010]
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/ FWU	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (jednostkę przeliczeniową pracy rodziny). Obliczony tylko dla gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015>0). [SE420/SE015]

Tabela 3.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE436	Aktywa ogółem	zł	Obejmuje tylko aktywa stanowiące własność rolnika. Aktywa ogółem obejmują aktywa trwałe i aktywa obrotowe. [SE441 + SE465]
SE441	Aktywa trwałe	zł	Aktywa trwałe obejmują ziemię rolniczą, budynki gospodarstwa rolnego, nasadzenia leśne oraz maszyny i urządzenia, a także zwierzęta stada podstawowego. Ujmowane są tu również środki trwałe będące w fazie inwestycji. [SE446 + SE450 + SE455 + SE460]
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	Obejmuje ziemię rolniczą, urządzenia melioracyjne, uprawy trwałe, kwoty i inne przypisane prawa (włącznie z kosztami nabycia) oraz lasy. Kwoty produkcyjne (i inne przypisane prawa) uzyskane bezpłatnie nie są wyceniane w bilansie (ewidencjonowana jest tylko ich sprzedaż). Ujmowane są tu również uprawy trwałe będące w fazie inwestycji.
SE450	Budynki	zł	Budynki i ich trwałe wyposażenie należące do rolnika. Ujmowane są tu również budynki będące w fazie inwestycji.
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	Maszyny, ciągniki, samochody osobowe i ciężarówki, sprzęt nawadniający (bez narzędzi o małej wartości bądź o okresie użytkowania nieprzekraczającym jednego roku). Ujmowane są tu również maszyny, urządzenia i środki transportu będące w fazie inwestycji.
SE460	Stado podstawowe (płeć żeńska)	zł	Tu uwzględnia się: jałówki cielne, krowy mleczne, inne krowy w okresie rozrodu, matki kozie i owcze oraz maciory.
SE465	Aktywa obrotowe	zł	Aktywa obrotowe obejmują zwierzęta stada obrotowego oraz kapitał obrotowy (zapasy produktów rolnych i pozostałe aktywa obrotowe). [SE470 + SE475 + SE480]
SE470	Stado obrotowe	zł	Tu uwzględnia się wartość wszystkich zwierząt produkcyjnych (poza zwierzętami stada podstawowego).

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	Tu ujmuje się wartość wszystkich produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – bez plantacji nieowocujących (w tym wartość produkcji roślinnej w toku – cykl krótki).
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	Ujmowane są w tej pozycji: wartość upraw na pniu, udziały gospodarstwa rolnego w jednostkach rolniczych, należności krótkoterminowe, gotówka w kasie i na rachunku bankowym (kwota niezbędna do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego).
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	Obejmują wartość wszystkich pozostających do spłaty zobowiązań długo- i krótkoterminowych. [SE490 + SE495]
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	Ujmowane są tu zobowiązania zaciągnięte na okres dłuższy niż jeden rok.
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	Ujmowane są tu zobowiązania zaciągnięte na okres nieprzekraczający jednego roku.
SE501	Kapitał własny	zł	Odzwierciedla wartość aktywów ogółem pomniejszoną o wartość zobowiązań ogółem. [SE436 – SE485]

Tabela 3.1-10 Wskaźniki finansowe

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	Odzwierciedla wartość kapitału własnego na koniec roku obrachunkowego pomniejszoną o wartość kapitału własnego na początek roku obrachunkowego. [SE501 – SE501P ⁹]
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	Odzwierciedla średnią arytmetyczną wartość kapitału gospodarstwa rolnego [(stan na początek roku + stan na koniec roku obrachunkowego)/2]. Na wartość kapitału gospodarstwa rolnego składa się wartość: zwierząt, upraw trwałych, urządzeń melioracyjnych, budynków, maszyn i urządzeń oraz kapitału obrotowego. Nie są ujmowane kwoty i inne prawa, które nie mogą być oddzielane od wartości ziemi. Parametr ten obliczany jest tylko w sytuacji, gdy wartość ziemi jest rejestrowana oddzielnie od wartości budynków.
SE516	Inwestycje brutto	zł	Inwestycje brutto to wartość zakupionych i wytworzonych środków trwałych pomniejszona o wartość sprzedanych oraz przekazanych nieodpłatnie środków trwałych w roku obrachunkowym + różnica wartości stada podstawowego.
SE521	Inwestycje netto	zł	Inwestycje brutto pomniejszone o obliczoną dla roku obrachunkowego wartość amortyzacji. [SE516 – SE360]

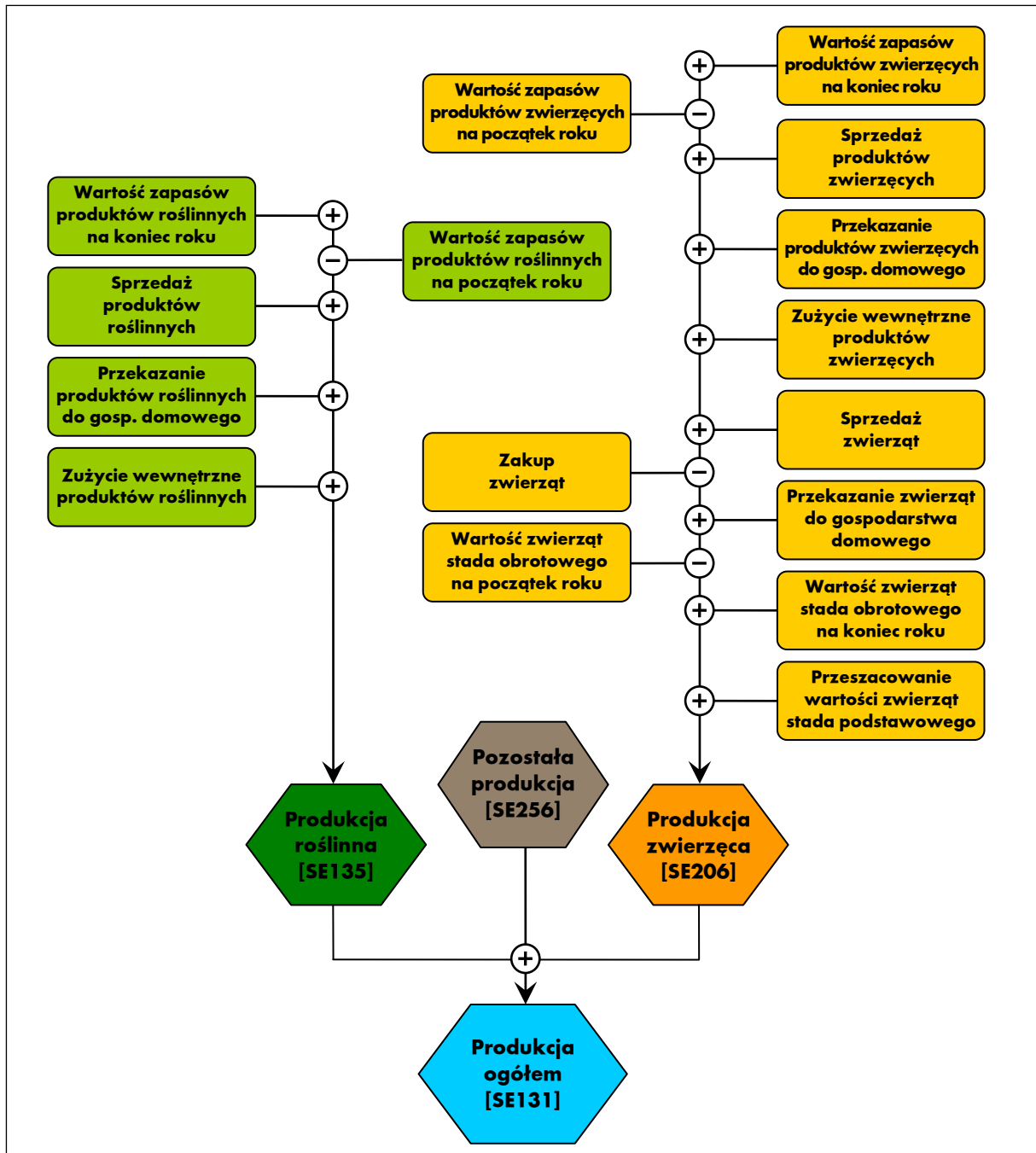
⁹ SE501P = Kapitał własny na początek roku obrachunkowego.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności w ramach działalności operacyjnej. Przepływ pieniężny (1) obliczany jest w następujący sposób: sprzedaż produktów + inne przychody + sprzedaż zwierząt - koszty ogółem - koszty zakupu zwierząt + saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej + saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji.
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności. Przepływ pieniężny (2) obliczany jest w następujący sposób: Przepływ pieniężny (1) + sprzedaż środków trwałych - zakupy i inwestycje w środkach trwałych + stan zobowiązań na koniec roku - stan zobowiązań na początek roku.
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem. [SE530/SE436]

3.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych

W tym rozdziale zamieszczone są schematy obliczania podstawowych kategorii ekonomicznych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”. Schematy opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych na stronie internetowej pod adresem: http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm [9].

Schemat 3.2-1 Rachunek wartości produkcji ogółem

Schemat 3.2-1 ilustruje rachunek wartości produkcji ogółem uzyskanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Składa się na nią wartość produkcji roślinnej, wartość produkcji zwierzęcej i wartość pozostałej produkcji.

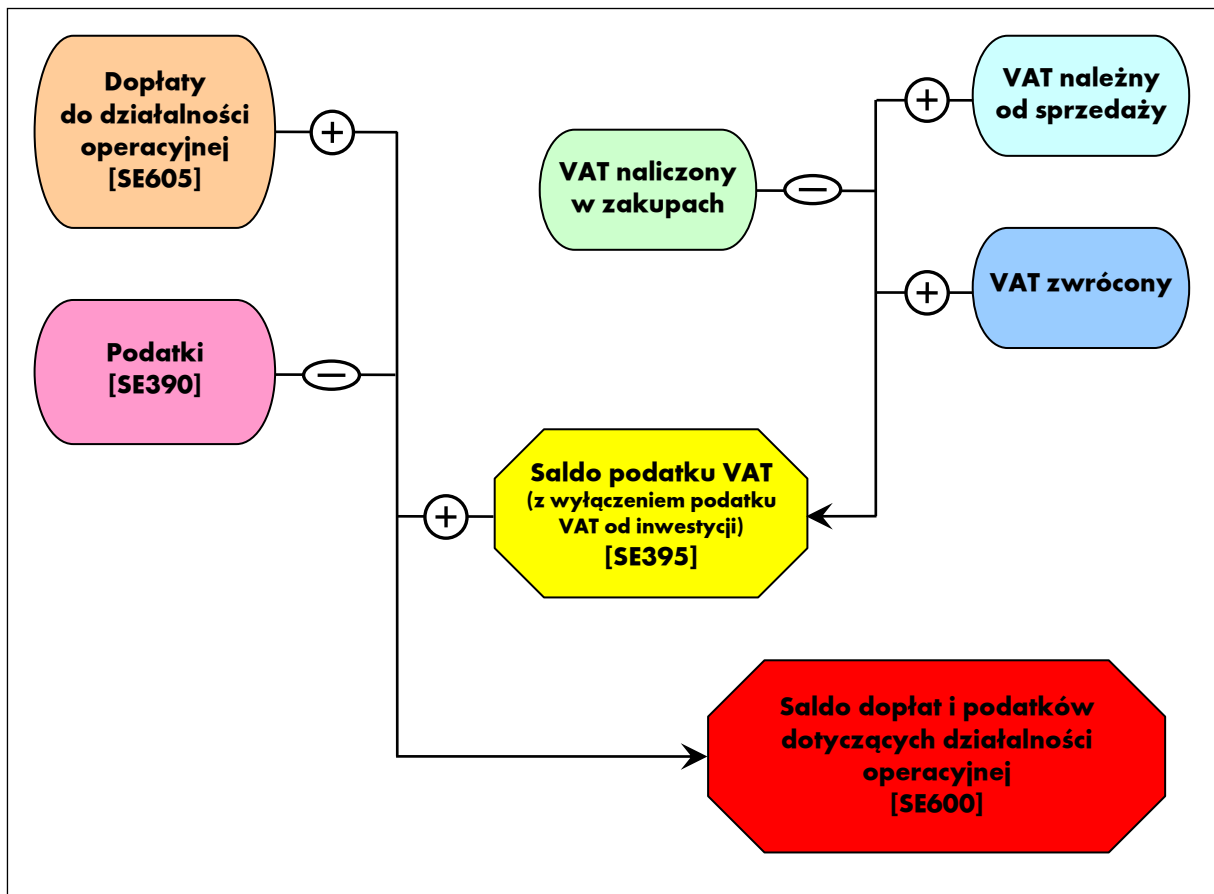
W rachunku produkcji uwzględniana jest sprzedaż produktów, różnica stanu zapasów, zużycie wewnętrzne i przekazanie do gospodarstwa domowego. Dzięki takiemu podejściu uzyskuje się pełne odzwierciedlenie obrotu produktami gotowymi – transakcje rynkowe, przekazania nieodpłatne oraz transfery produktów w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Wartość zużycia wewnętrznego produktów potencjalnie towarowych nie wpływa na poziom określonych nadwyżek ekonomicznych, gdyż znajduje się ona po obu stronach rachunku (produkcyjnej i kosztowej).

Schemat 3.2-2 Rachunek różnicy wartości zwierząt stada podstawowego

$\text{REGIDX}_n = \frac{W_{kn}}{L_{kn}} \bigg/ \frac{W_{pn}}{L_{pn}}$	<p>gdzie:</p> <p>REGIDX - index cen; Wk - wartość na koniec roku obrachunkowego; n - grupa zwierząt; Lk - liczba zwierząt na koniec roku obrachunkowego; Wp - wartość na początek roku obrachunkowego; Lp - liczba zwierząt na początek roku obrachunkowego; LVVAL - różnica wartości zwierząt.</p>
$\text{LVVAL}_n = \left(\frac{W_{Kn}}{\text{REGIDX}_n} - W_{pn} \right) \times \frac{(1 + \text{REGIDX}_n)}{2}$	

W rachunku wartości produkcji zwierzęcej uwzględniona jest różnica wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego. Różnica wartości zwierząt stada podstawowego spowodowana jest zmianą cen w roku obrachunkowym oraz zmianą liczby zwierząt. W przypadku stada obrotowego różnica wartości zwierząt obliczana jest jako różnica pomiędzy stanem końcowym a stanem początkowym. Wartość przeszacowania zwierząt stada podstawowego i obrotowego została wyodrębniona jako zmienna SE211. Umożliwia to uznaniowe pominięcie tego składnika w rachunku wartości produkcji i następnie określonych nadwyżek ekonomicznych. Ponadto w rachunku wartości produkcji zwierzęcej odejmowana jest wartość zakupionych zwierząt, dzięki czemu rachunek wyników obrazuje zrealizowaną produkcję własną. Z tego też powodu wartość zakupionych zwierząt nie znajduje się w strukturze kosztów gospodarstwa rolnego.

Schemat 3.2-3 Rachunek salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej

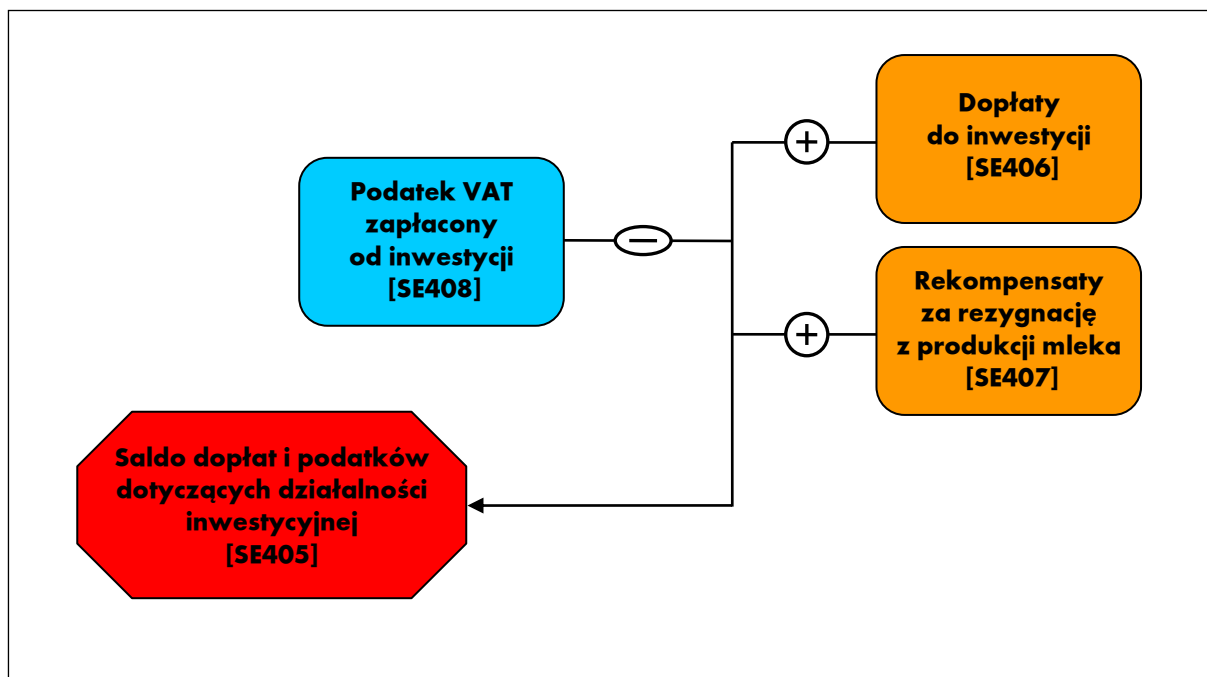
Podatki należne z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i prowadzonej działalności rolniczej **nie są** ujęte w kosztach (patrz: Tabela 3.1-4). Podatki te są uwzględnione w rachunku salda SE600 (patrz: Tabela 3.1-6 oraz Schemat 3.2-3). Dzięki temu możliwe jest określenie poziomu transferów wartości dodanej pomiędzy gospodarstwem rolnym, a sektorem publicznym. Wartość ujemna zmiennej SE600 oznacza transfer środków pieniężnych poza gospodarstwo rolne.

W przypadku gospodarstw rolnych rozliczających podatek VAT na zasadach ogólnych saldo podatku VAT (SE395), czyli różnica między VAT należnym a naliczonym **wynosi 0** (zero). Tym samym saldo podatku VAT w tych gospodarstwach **nie wpływa** na wartość dochodu z gospodarstwa rolnego.

W gospodarstwach rolnych korzystających ze zwolnienia od podatku VAT („ryczałtowych”) saldo (SE395) jest obliczane jako różnica kwoty VAT należnego (od sprzedaży) i kwoty VAT naliczonego (od zakupów) i **jest uwzględnione** w rachunku dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego.

W Polsce „VAT zwrócony” (rozumiany jako ryczałtowany zwrot podatku VAT) nie funkcjonuje. Na schemacie został on uwzględniony w celu zapewnienia zgodności metodycznej na poziomie UE.

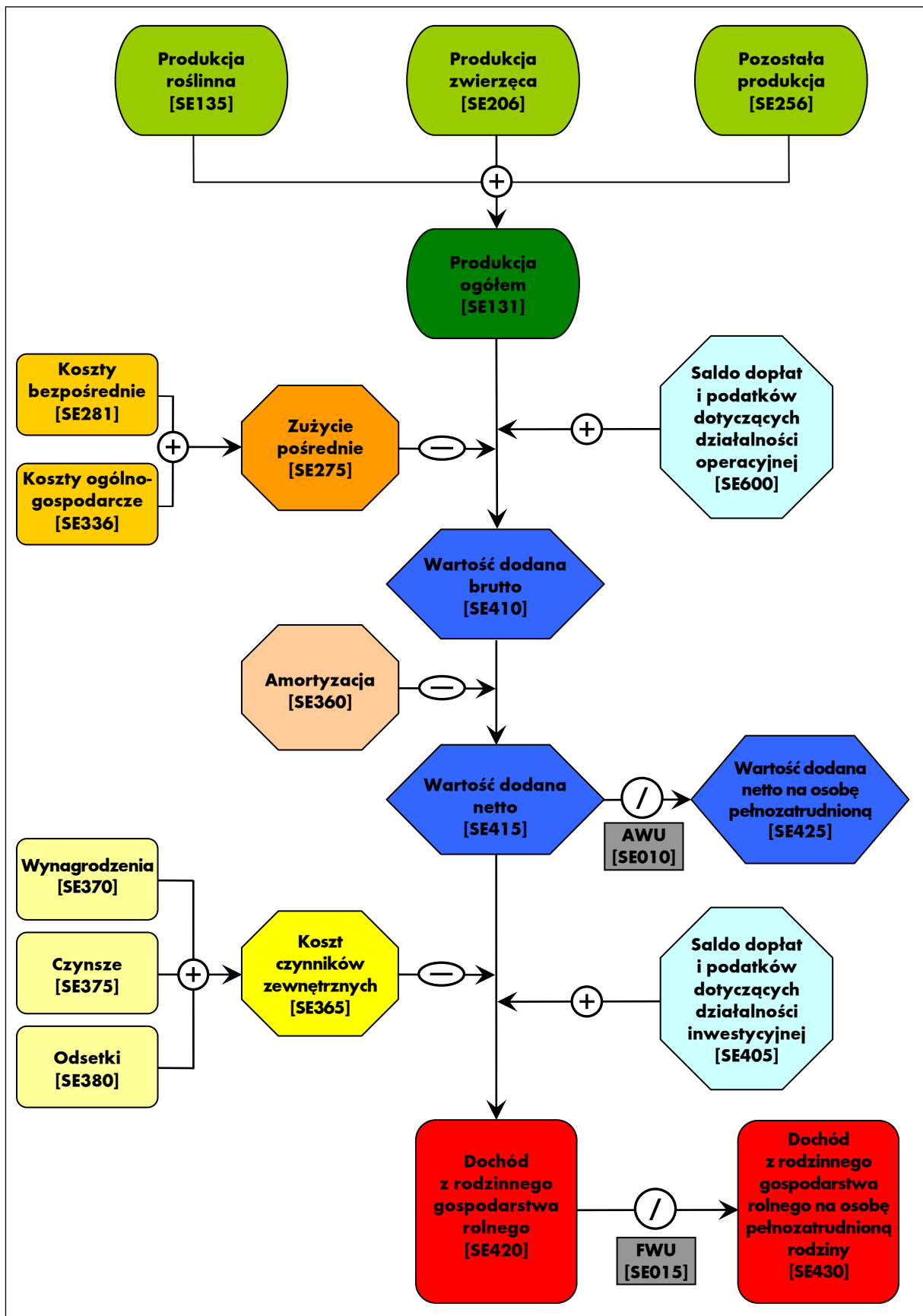
Schemat 3.2-4 Rachunek salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej

Saldo to wpływa na wielkość zrealizowanego dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dodatnia wartość tego salda wskazuje na wsparcie przez budżet działalności inwestycyjnej gospodarstwa rolnego.

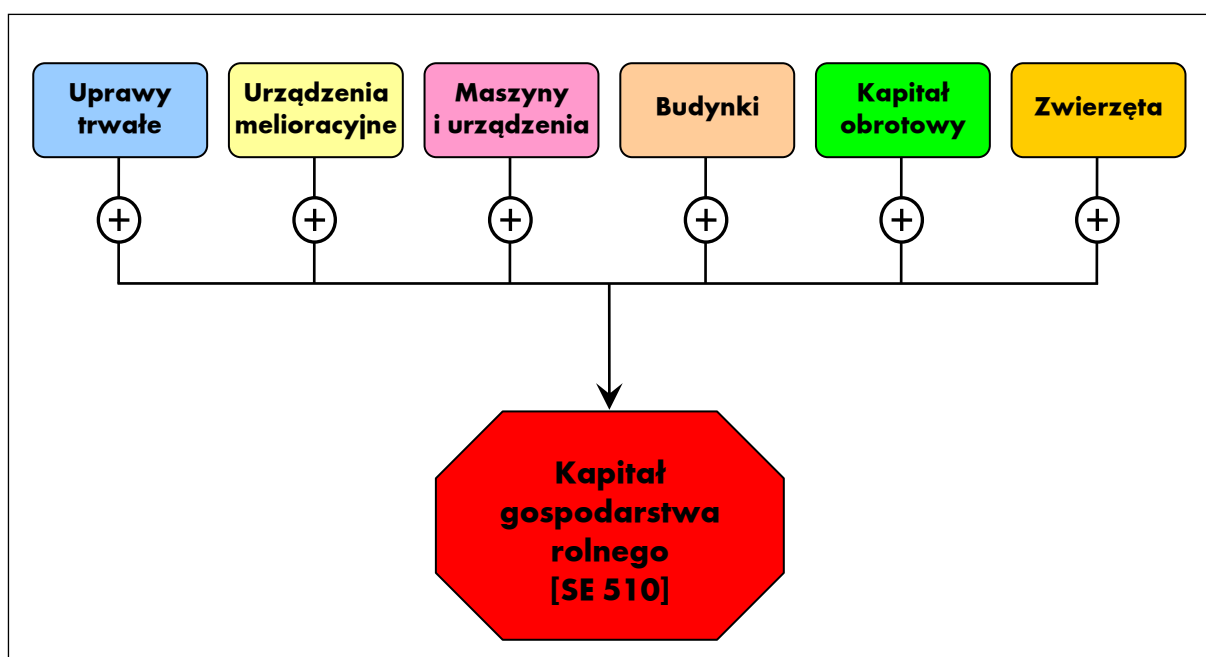
W przypadku gospodarstw rolnych rozliczających podatek VAT na zasadach ogólnych podatek VAT zapłacony od inwestycji jest wyłączony z rachunku salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej. Tym samym podatek VAT zapłacony od inwestycji nie wpływa na wartość dochodu z gospodarstwa rolnego.

Schemat 3.2-5 Rachunek dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego

Schemat 3.2-5 przedstawia rachunek poszczególnych kategorii nadwyżek ekonomicznych. Pierwszą nadwyżką ekonomiczną jest wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego. Oblicza się ją poprzez odjęcie zużycia pośredniego od produkcji ogółem i dodanie salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. Dopłaty zwiększają wartość dodaną brutto, a podatki (nie były one uwzględnione w zużyciu pośrednim) powodują jej zmniejszenie. Po odjęciu amortyzacji od wartości dodanej brutto uzyskuje się wartość dodaną netto gospodarstwa rolnego. W kolejnym etapie odejmuje się od wartości dodanej netto koszt czynników zewnętrznych oraz dodaje saldo dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej. W ten sposób uzyskuje się podstawową nadwyżkę ekonomiczną uzyskiwaną w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, określaną pojęciem dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego¹⁰. Dochód ten stanowi opłatę za własne czynniki wytwórcze (praca, ziemia i kapitał) zaangażowane do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym.

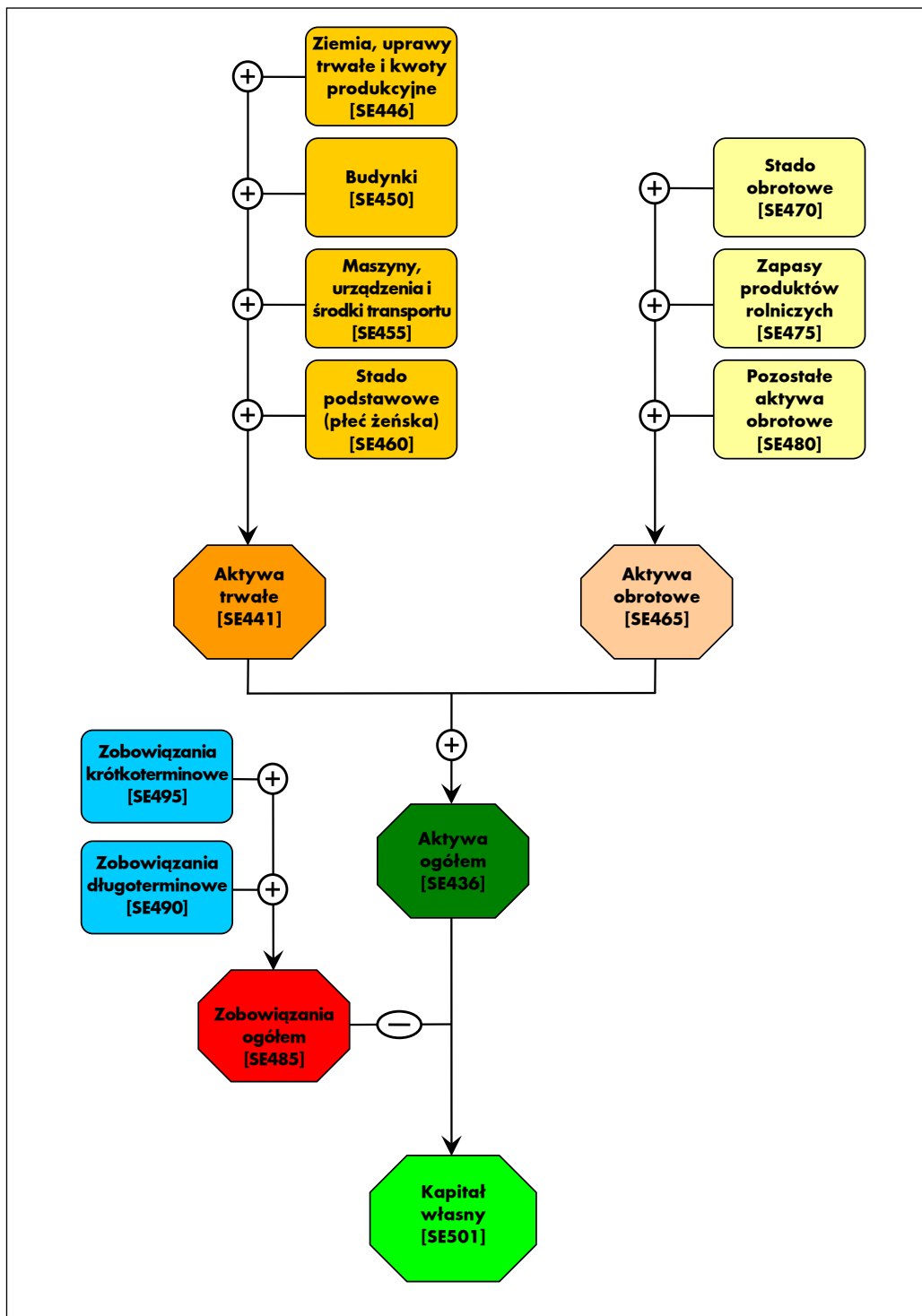
Schemat 3.2-6 Rachunek kapitału gospodarstwa rolnego

Schemat 3.2-6 ilustruje rachunek kapitału gospodarstwa rolnego według ustaleń metodycznych FADN. Do kapitału gospodarstwa rolnego nie wlicza się wartości ziemi oraz przypisanych do niej kwot produkcyjnych i innych praw.

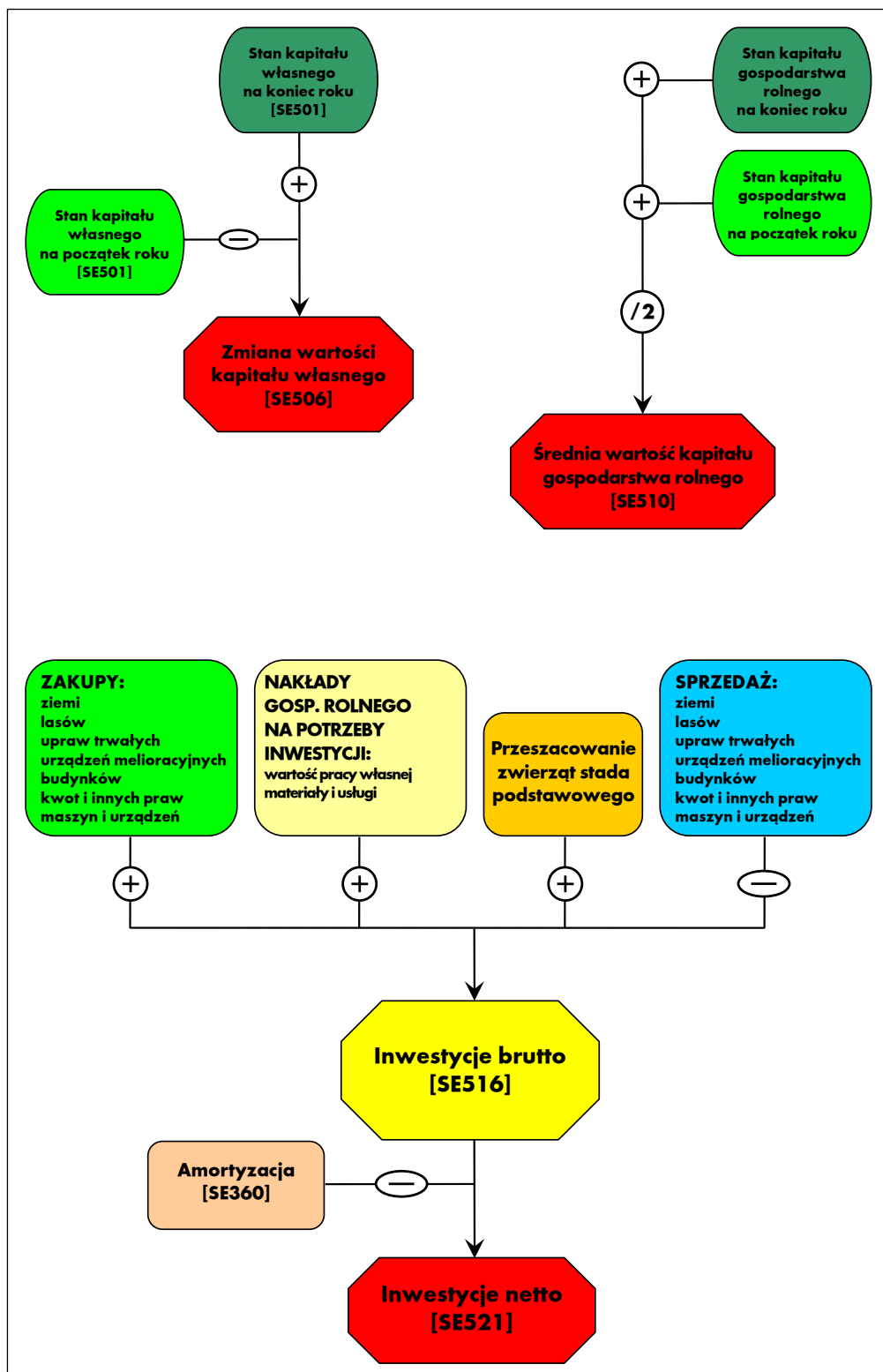
¹⁰ W gospodarstwach osób prawnych kategoria ta nazywana jest dochodem netto.

Schemat 3.2-7 Bilans finansowy gospodarstwa rolnego

Bilans finansowy gospodarstwa rolnego prezentowany jest w formie syntetycznej. Po stronie aktywów wyróżniono dwie grupy aktywów: aktywa trwałe składające się z 4 grup i aktywa obrotowe – składające się z 3 grup. Kapitał własny obliczany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów ogółem i zobowiązań ogółem.

Schemat 3.2-8 Rachunek wybranych wskaźników bilansowych i finansowych

Na schemacie zaprezentowany jest rachunek czterech wskaźników: dwóch bilansowych – zmiany wartości kapitału własnego i średniej wartości kapitału gospodarstwa rolnego oraz dwóch finansowych: inwestycji brutto i inwestycji netto.

4. Uwagi do Wyników Standardowych FADN

4.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce

Na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010 (PSR 2010) określono liczbę gospodarstw, które posiadały wielkość ekonomiczną większą, bądź równą 4 000 euro (730 904 gospodarstw) [7]. Wielkość ta (4 000 euro) jest minimalną wielkością ekonomiczną gospodarstw włączonych do pola obserwacji Polskiego FADN.

Gospodarstwa rolne zostały sklasyfikowane według zasad w pełni zharmonizowanych z przepisami UE ustalającymi tzw. Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych. W klasyfikacji gospodarstw rolnych zostały użyte współczynniki Standardowej Produkcji SO „2007”, obowiązujące od 2013 roku. Parametry te zostały obliczone w IERiGŻ-PIB przy udziale ekspertów z IUNG, SGGW oraz z innych instytucji dla czterech wydzielonych w Polsce regionów FADN o numerach: 785, 790, 795, 800 [22].

Mapa 4-1 Podział Polski na regiony FADN

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5].

Algorytm do przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych według zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych został opracowany w IERiGŻ-PIB na podstawie odpowiednich wytycznych Unii Europejskiej – Rozporządzenie Komisji EEC/2008/1242 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych (Dz. U. L 335, 13.12.2008) [1], [2], [15].

4.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN

W zbiorze dla roku obrachunkowego 2017 znajduje się 12 103 indywidualnych gospodarstw oraz 190 gospodarstw osób prawnych. Te 12 293 gospodarstw rolnych jest statystycznie reprezentatywną próbą pod względem typu rolniczego i klasy wielkości ekonomicznej oraz regionu FADN dla pola obserwacji Polskiego FADN liczącego 730 904 gospodarstw towarowych w Polsce.

Każde gospodarstwo rolne, prowadzące rachunkowość w ramach Polskiego FADN w 2017 roku (patrz: Tabela 4.2-2) reprezentuje pewną liczbę podobnych gospodarstw ze swojej warstwy (patrz: Tabela 4.2-1).

Zastosowany system ważenia gospodarstw odzwierciedla różnice pomiędzy rzeczywistą (badaną) a określoną w planie wyboru strukturą próby, co skutkuje rozbieżnościami w liczbie gospodarstw w polu obserwacji, jaka została zaprezentowana w tabeli 4.2-1 oraz w tabelach 5.1-1 i 5.2-1.

Tabela 4.2-1 Rozkład gospodarstw rolnych w polu obserwacji obejmujących Polskę według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6					RAZEM	
		Bardzo małe (2<=€<8)	Małe (8<=€<25)	Średnio-małe (25<=€<50)	Średnio-duże (50<=€<100)	Duże (100<=€<500)		Bardzo duże (€>=500)
Typy według TF8	Uprawy polowe (1)	73 671	50 384	11 965	5 159	3 421	417	145 017
	Uprawy ogrodnicze (2)	3 890	11 725	6 476	4 366	2 867	191	29 515
	Uprawy trwałe (4)	11 644	17 113	2 924	490	333	0	32 504
	Krowy mleczne (5)	15 860	44 746	32 550	10 807	1 656	0	105 619
	Zwierzęta trawożerne (6)	13 042	14 581	2 520	691	114	0	30 948
	Trzoda chlewna (71)	2 431	9 141	5 518	3 828	2 513	114	23 545
	Drób (72)	4 334	3 501	1 009	806	2 733	724	13 107
	Mieszane (8)	149 120	156 252	32 370	9 565	2 583	734	350 624
RAZEM (€>=4)		273 992	307 443	95 332	35 712	16 220	2 180	730 879
RAZEM (€<4)								775 741
Ogółem w Polsce		273 992	307 443	95 332	35 712	16 220	2 180	1 506 620

Źródło: GUS, Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska (na podstawie populacji gospodarstw badanych w Powszechnym Spisie Rolnym w 2010 roku; klasyfikacja z użyciem SO „2007”; kurs wymiany 1 euro = 3,90916 zł).

Pomimo określenia dla klasy gospodarstw bardzo małych przedziału wartości od 2 000 do 8 000 euro, należy pamiętać, że w Polsce w grupie tych gospodarstw znajdują się tylko gospodarstwa o wartości SO nie mniejszej niż 4 000 euro (zgodnie z progiem włączającym gospodarstwa do badań Polskiego FADN).

Tabela 4.2-2 Rozkład badanych¹¹ gospodarstw rolnych według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe (2<=€<8)	Małe (8<=€<25)	Średnio-małe (25<=€<50)	Średnio-duże (50<=€<100)	Duże (100<=€<500)	Bardzo duże (€>=500)	
Typy według TF8	Uprawy polowe (1)	367	1 589	1 073	647	337	36	4 049
	Uprawy ogrodnicze (2)	5	74	70	80	74	1	304
	Uprawy trwałe (4)	34	268	111	27	5	0	445
	Krowy mleczne (5)	27	512	1 119	803	195	3	2 659
	Zwierzęta trawożerne (6)	71	393	174	78	22	1	739
	Trzoda chlewna (71)	4	62	137	239	206	20	668
	Drób (72)	0	7	13	15	33	9	77
	Mieszane (8)	271	1 286	996	587	183	29	3 352
RAZEM (€>=4)		779	4 191	3 693	2 476	1 055	99	12 293

4.3. Udostępnianie danych

4.3.1. Udostępnianie danych z europejskiego FADN

Dane FADN zagregowane w formie wyników standardowych są dostępne w publicznej bazie danych na stronie europejskiego FADN (w języku angielskim, niemieckim lub francuskim).

Użytkownik ma do wyboru dwie możliwości:

1. Stworzenie własnego raportu z danymi według zdefiniowanych przez siebie kryteriów http://ec.europa.eu/agriculture/rica//database/database_en.cfm.

2. Pobranie gotowego pliku z danymi http://ec.europa.eu/agriculture/rica//database/consult_std_reports_en.cfm.

4.3.2. Udostępnianie danych z Polskiego FADN

IERiGŻ-PIB dysponuje danymi rachunkowymi:

- z indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość rolną (systematyczne zapisy w ciągu roku obrachunkowego w tzw. Książkach Rachunkowości Rolnej).
- z gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne. Dane te pochodzą z ankiety przeprowadzanej raz w roku.

IERiGŻ-PIB udostępnia tylko dane rachunkowe (tzn. dot. działalności rolniczej i pozarolniczej prowadzonej przez gospodarstwa rolne).

¹¹ Dane z tych gospodarstw posłużyły do wykonania opracowania.

Dane osobowe rolników nie są udostępniane!

Dane rachunkowe udostępniane są w celu dokonywania analiz ekonomicznych gospodarstw rolnych oraz oceny sytuacji w rolnictwie i na rynkach rolnych.

Dane udostępniane są w publikacjach IERiGŻ-PIB i na indywidualny wniosek¹².

Dane w publikacjach IERiGŻ-PIB są zagregowane i prezentowane według standardowych klasyfikacji gospodarstw rolnych stosowanych w UE i Polsce.

IERiGŻ-PIB udostępnia również dane w postaci szeregów czasowych według różnych grupowań, a także z uwzględnieniem zmian metodycznych¹³.

---

¹² Więcej informacji nt. zasad udostępniania danych znaleźć można na stronie www.fadn.pl.

¹³ Pobieranie wyników standardowych w postaci szeregów czasowych możliwe jest ze strony www.fadn.pl.

5. Wyniki Standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2017 r.

Przedstawione wyniki są reprezentatywne dla pola obserwacji FADN i są średnimi ważonymi dla określonej grupy gospodarstw rolnych.

W przypadku zmiennej dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (SE420) zaprezentowano wyniki ze wszystkich gospodarstw rolnych, natomiast w przypadku zmiennej dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (SE430), **tylko** z gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015) (patrz: Tabela 5.1-8 oraz Tabela 5.2-8).

5.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Tabela 5.1-1 Populacja i próba gospodarstw według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe (1)	ogrodnicze (2)	trwale (4)	mleczne (5)	trawożerne (6)	chlewna (71)	(72)	(8)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		730 904	178 184	27 252	33 737	87 862	48 780	23 547	5 218	326 324
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		12 293	4 049	304	445	2 659	739	668	77	3 352

Tabela 5.1-2 Wybrane informacje o produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	chlewna		
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	24 227,7	20 302,5	44 487,2	16 311,6	31 680,0	14 979,9	54 164,1	233 821,9	19 361,4
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	1,646	1,548	2,355	1,841	1,805	1,406	1,646	4,087	1,575
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	3 689	3 430	5 284	4 085	4 149	3 161	3 724	9 199	3 520
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,453	1,293	1,489	1,340	1,768	1,383	1,549	1,586	1,464
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 264	2 872	3 412	2 992	4 068	3 110	3 509	3 736	3 274
SE020	Nakłady pracy najmnej	AWU	0,194	0,255	0,866	0,501	0,037	0,023	0,098	2,501	0,110
SE021	Czas pracy najmnej	godz.	425	558	1 872	1 094	81	51	215	5 463	246
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	19,7	26,0	5,5	9,7	21,8	17,6	20,4	29,9	17,9
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	5,5	7,7	1,0	0,9	5,7	3,7	4,7	5,4	5,5
SE035	Zboża	ha	10,35	14,92	1,95	0,97	7,20	5,10	16,75	19,65	10,56
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,96	7,11	0,26	0,35	0,59	0,38	2,27	2,11	2,28
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,19	0,45	1,38	0,10	0,01	0,00	0,02	0,01	0,06
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,51	0,56	0,54	7,09	0,02	0,02	0,08	0,01	0,04
SE055	Sady	ha	0,44	0,47	0,23	6,42	0,02	0,02	0,08	0,01	0,04
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,07	0,10	0,31	0,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE071	Uprawy pastewne	ha	5,22	2,34	0,86	0,42	13,76	11,93	1,07	5,01	4,65
SE072	Odrogi	ha	0,10	0,14	0,08	0,07	0,09	0,09	0,11	0,05	0,09
SE073	Ugory	ha	0,28	0,41	0,43	0,68	0,07	0,08	0,08	3,00	0,21
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	0,43	0,65	0,52	0,77	0,19	0,20	0,22	3,12	0,34
SE075	Lasy	ha	1,01	0,64	0,42	0,57	1,69	1,36	0,92	2,85	1,06
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	13,7	1,3	0,3	0,0	25,8	14,2	56,5	222,4	13,3
SE085	Krowy mleczne	LU	3,00	0,11	0,03	0,01	16,36	1,28	0,04	0,04	2,06
SE090	Pozostałe bydło	LU	4,35	0,57	0,24	0,02	9,23	11,73	0,59	0,32	5,13
SE095	Owce i kozy	LU	0,08	0,02	0,00	0,00	0,00	0,46	0,01	0,00	0,09
SE100	Trzoda chlewna	LU	4,46	0,54	0,07	0,02	0,16	0,14	55,89	2,95	5,54
SE105	Drób	LU	1,71	0,06	0,00	0,00	0,01	0,02	0,01	219,05	0,29
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	58,9	60,8	42,5	46,4	52,4	49,7	59,5	61,3	57,3
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	91,6	90,2	87,9	89,5	85,9	83,9	95,0	83,9	94,4
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,30	0,22	0,16	0,01	1,83	1,09	0,47	0,04	1,42
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krówę	5 742	4 359	2 396	2 531	5 696	4 641	2 729	3 487	5 993

Tabela 5.1-3 Wartość produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe (1)	Uprawy ogrodnicze (2)	Uprawy trwale (4)	Krowy mleczne (5)	Zwierzęta trawożerne (6)	Trzoda chlewna (71)	Drób (72)	Mieszane (8)
SE131	Produkcja ogółem	zł	129 071	115 570	206 043	100 321	170 742	55 696	269 259	1 578 782	99 437
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	1,15	1,10	1,30	1,28	1,42	0,95	1,23	1,22	1,05
SE135	Produkcja roślinna	zł	64 226	107 973	204 584	98 603	22 506	15 395	64 409	87 997	43 202
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	3 340	4 256	40 925	11 011	1 043	883	3 190	3 284	2 458
SE140	Zboża	zł	30 152	49 939	4 387	2 247	17 003	11 217	52 005	72 229	28 506
SE145	Rośliny białkowe	zł	1 288	2 635	150	486	431	343	1 420	491	1 107
SE146	Uprawy energetyczne	zł	11	10	0	0	10	14	48	0	11
SE150	Ziemniaki	zł	3 237	5 787	328	252	1 458	1 244	1 299	1 500	3 341
SE155	Buraki cukrowe	zł	2 348	4 976	120	0	552	185	1 481	0	2 249
SE160	Rośliny oleiste	zł	7 396	19 987	172	676	597	209	6 269	6 010	4 827
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	553	1 596	7	140	45	74	34	1 332	306
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	10 017	11 243	177 310	2 471	239	49	723	2 056	1 077
SE175	Owoce	zł	5 781	5 463	3 779	88 806	132	84	138	0	411
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	1 191	2 074	526	430	1 993	1 556	720	3 657	568
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	2 261	4 273	17 804	3 096	57	436	321	723	809
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	63 428	4 902	955	339	147 651	38 592	203 718	1 490 309	55 219
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	4 621	3 708	2 782	6 860	5 719	2 719	3 603	6 702	4 159
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	145	-514	2	-122	2 681	1 198	994	23 925	-738
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	22 678	603	73	22	121 883	7 216	128	138	16 551
SE220	Żywiec wołowy	zł	12 256	1 591	600	131	24 948	28 909	1 718	857	15 343
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	15 939	2 000	248	41	565	464	199 636	8 069	19 828
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	101	16	0	0	5	510	13	0	138
SE235	Żywiec drobiowy	zł	7 691	54	3	3	2	-1	-1	987 755	1 402
SE240	Jaja	zł	3 838	218	22	13	55	77	39	485 249	686
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	25	1	0	0	2	187	7	0	27
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	899	419	9	130	192	1 230	2 178	8 241	1 245
SE256	Pozostała produkcja	zł	1 417	2 695	505	1 380	585	1 709	1 132	476	1 016
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 057	704	429	497	1 224	644	889	591	1 396
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	12 661	3 605	978	218	15 879	9 517	43 488	50 023	16 650

Tabela 5.1-4 Koszty według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe (1)	ogrodnicze (2)	trwale (4)	mleczne (5)	trawożerne (6)	chlewna (71)	(72)	(8)
SE270	Koszty ogółem	zł	112 267	105 099	158 039	78 457	120 196	58 803	219 675	1 298 658	94 989
SE275	Zużycie pośrednie	zł	80 867	68 955	108 002	35 497	89 151	40 210	184 262	1 150 850	69 072
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	55 351	41 619	62 571	19 295	59 916	23 409	154 324	1 038 807	46 650
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	1 226	1 483	11 238	1 967	841	481	1 133	1 231	967
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	5 422	7 547	31 457	1 885	3 382	1 685	4 695	7 223	3 585
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 117	1 607	425	115	820	589	1 192	2 341	1 145
SE295	Nawozy	zł	11 629	19 246	9 649	5 827	11 091	4 858	12 913	16 288	9 225
SE300	Srodki ochrony roślin	zł	4 809	9 535	3 716	8 551	1 645	751	4 935	7 507	3 338
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	2 246	2 244	17 245	2 866	2 181	1 182	585	5 823	1 169
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	2 276	2 301	1 463	3 354	1 612	1 052	2 320	4 506	2 209
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	10 898	1 090	314	46	35 264	13 105	1 068	384	12 247
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	5 847	835	257	25	14 770	8 694	588	288	7 293
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	17 357	1 699	155	106	460	396	122 352	911 378	14 338
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	5 625	1 117	107	45	293	242	41 701	47 736	8 089
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	2 987	253	34	14	5 891	1 428	7 777	90 199	2 744
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	4	4	2	1	2	5	0	5	4
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	25 516	27 336	45 431	16 201	29 236	16 800	29 938	112 043	22 422
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	7 439	7 372	7 539	4 879	10 302	5 898	9 723	25 631	6 735
SE345	Energia	zł	10 731	11 126	30 808	6 802	11 747	6 231	12 585	70 545	8 555
SE350	Usługi	zł	3 496	4 466	3 026	992	3 623	2 228	3 290	3 781	3 431
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	3 850	4 372	4 058	3 528	3 564	2 444	4 340	12 087	3 701
SE360	Amortyzacja	zł	20 972	22 022	25 485	30 035	26 223	16 045	27 602	70 331	17 140
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	10 428	14 122	24 552	12 925	4 822	2 548	7 811	77 477	8 778
SE370	Wynagrodzenia	zł	7 075	8 743	21 668	11 484	975	643	3 214	67 832	6 402
SE375	Czynsze	zł	2 073	3 544	744	529	2 191	1 260	2 209	3 544	1 597
SE380	Odsetki	zł	1 280	1 835	2 139	912	1 655	645	2 388	6 101	779

Tabela 5.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	chlewna		
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	27 012	32 364	6 267	14 115	35 037	29 622	25 453	37 952	24 542
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	957	1 945	162	99	380	298	636	224	862
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	567	1 251	72	8	136	49	342	0	512
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	2 453	225	129	10	8 232	5 115	216	182	2 360
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	2 407	214	129	10	8 230	4 844	213	182	2 304
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	46	11	0	0	2	270	4	0	55
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	1 271	1 561	225	1 148	803	3 031	539	532	1 140
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)	zł	1 754	1 352	381	802	2 970	2 912	1 809	2 843	1 664
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	936	1 074	175	1 072	1 026	843	1 116	404	896
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	3 961	3 988	781	3 022	4 799	6 786	3 463	3 779	3 700
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	1 418	1 999	265	523	1 286	827	2 191	6 613	1 274
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	8 812	11 749	2 271	4 331	10 002	8 099	9 308	13 779	7 889
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	8 812	11 749	2 271	4 331	10 002	8 099	9 308	13 779	7 889
SE650	Wsparcie specjalne	zł	3 019	1 171	222	364	8 596	5 422	749	440	2 880
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	9 411	12 458	2 659	6 129	10 338	8 497	9 637	13 376	8 457

Tabela 5.1-6 Salda dopłat i podatków według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	chlewna		
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	25 362	29 741	6 638	14 376	34 710	27 989	24 795	29 723	22 733
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	27 012	32 364	6 267	14 115	35 037	29 622	25 453	37 952	24 542
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	-93	-206	883	1 141	763	-721	717	-4 529	-365
SE390	Podatki	zł	1 556	2 417	511	879	1 090	912	1 375	3 700	1 444
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	15	20	31	255	146	-187	1 254	-2 229	-73
SE406	Raty dotacji inwestycyjnych	zł	873	840	749	1 464	1 490	451	2 090	2 046	630
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	858	820	718	1 210	1 345	638	836	4 275	703

Tabela 5.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	chlewna		
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE131	Produkcja ogółem	zł	129 071	115 570	206 043	100 321	170 742	55 696	269 259	1 578 782	99 437
SE275	Zużycie pośrednie	zł	80 867	68 955	108 002	35 497	89 151	40 210	184 262	1 150 850	69 072
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	25 362	29 741	6 638	14 376	34 710	27 989	24 795	29 723	22 733
SE410	Wartość dodana brutto	zł	73 566	76 356	104 679	79 201	116 300	43 476	109 792	457 655	53 098
SE360	Amortyzacja	zł	20 972	22 022	25 485	30 035	26 223	16 045	27 602	70 331	17 140
SE415	Wartość dodana netto	zł	52 594	54 334	79 194	49 165	90 077	27 431	82 190	387 324	35 958
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	10 428	14 122	24 552	12 925	4 822	2 548	7 811	77 477	8 778
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	15	20	31	255	146	-187	1 254	-2 229	-73
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	42 181	40 232	54 673	36 496	85 401	24 696	75 633	307 618	27 108

Tabela 5.1-8 Dochód na osobę według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	chlewna		
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	31 948	35 100	33 626	26 709	49 893	19 510	49 920	94 764	22 836
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	28 687	29 901	36 714	27 242	48 243	17 909	47 465	198 757	18 342

Tabela 5.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	chlewna		
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE436	Aktywa ogółem	zł	758 468	835 546	535 342	698 004	979 963	683 232	1 040 653	1 929 856	653 781
SE441	Aktywa trwałe	zł	663 399	738 831	465 708	636 862	866 312	599 375	899 943	1 475 570	566 343
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	385 120	489 615	157 137	397 565	438 282	365 674	472 895	477 765	326 594
SE450	Budynki	zł	155 568	126 894	219 666	139 219	190 535	128 654	259 678	734 138	145 406
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	106 927	121 241	88 720	100 064	168 905	83 579	154 047	262 051	82 263
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	15 783	1 081	186	13	68 591	21 468	13 322	1 617	12 080
SE465	Aktywa obrotowe	zł	95 069	96 715	69 634	61 142	113 651	83 857	140 710	454 286	87 437
SE470	Stado obrotowe	zł	21 362	2 881	1 191	135	29 751	39 183	55 813	228 090	24 618
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	29 244	32 550	26 994	27 927	35 279	20 815	38 446	38 747	26 582
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	44 463	61 284	41 449	33 081	48 621	23 860	46 451	187 450	36 237
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	38 112	56 452	57 768	25 991	46 197	18 383	66 323	224 803	23 461
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	26 826	41 613	41 446	17 107	34 949	13 199	48 858	164 332	14 597
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	11 286	14 840	16 322	8 884	11 248	5 183	17 465	60 471	8 864
SE501	Kapitał własny	zł	720 355	779 094	477 574	672 013	933 766	664 850	974 330	1 705 053	630 319

Tabela 5.1-10 Wskaźniki finansowe według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierzęta	Trzoda	Drób	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale	mleczne	trawożerne	chlewna	(72)	(8)
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)		
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	-1 011	-2 549	-13 301	-4 413	11 572	-4 098	3 349	-9 438	-1 900
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	385 756	358 299	395 246	408 049	538 771	333 612	568 555	1 463 231	333 826
SE516	Inwestycje brutto	zł	14 998	14 643	12 505	21 575	28 074	9 285	26 544	20 846	11 128
SE521	Inwestycje netto	zł	-5 974	-7 379	-12 980	-8 460	1 851	-6 760	-1 058	-49 485	-6 012
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	59 435	59 458	82 475	61 013	104 608	37 844	96 300	345 327	41 168
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	45 082	44 013	65 520	41 082	79 435	30 423	70 877	302 357	31 339
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	0,06	0,05	0,12	0,06	0,08	0,04	0,07	0,16	0,05

5.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według klas wielkości ekonomicznej (ES6)

Tabela 5.2-1 Populacja i próba gospodarstw według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2 ≤ € < 8	8 ≤ € < 25	25 ≤ € < 50	50 ≤ € < 100	100 ≤ € < 500	€ ≥ 500
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		730 904	273 992	307 446	95 329	35 716	16 223	2 199
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		12 293	779	4 191	3 693	2 476	1 055	99

Tabela 5.2-2 Wybrane informacje o produkcji według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€> 500
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	24 227,7	6 379,7	16 014,6	35 979,0	68 745,1	181 656,9	1 002 423,1
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	1,646	1,237	1,614	1,883	2,219	3,693	22,374
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	3 689	2 701	3 623	4 340	5 128	8 378	49 742
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,453	1,194	1,531	1,749	1,880	1,768	0,630
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 264	2 606	3 441	4 047	4 390	4 158	1 453
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,194	0,044	0,083	0,134	0,339	1,925	21,744
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	425	95	181	293	739	4 220	48 288
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	19,7	8,3	15,4	26,8	44,4	104,2	705,1
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	5,5	1,0	3,1	7,1	14,0	36,1	473,0
SE035	Zboża	ha	10,35	4,50	8,31	13,21	21,65	57,23	372,64
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,96	0,66	1,66	3,68	7,98	26,82	181,43
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,01	0,00	0,00	0,01	0,01	0,06	0,02
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,19	0,04	0,17	0,30	0,52	1,53	2,57
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,51	0,23	0,56	0,67	0,85	2,43	2,36
SE055	Sady	ha	0,44	0,22	0,55	0,64	0,63	0,62	0,88
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,07	0,01	0,01	0,03	0,23	1,82	1,49
SE071	Uprawy pastewne	ha	5,22	2,42	4,38	8,61	12,82	14,18	135,47
SE072	Odłogi	ha	0,10	0,08	0,09	0,12	0,19	0,35	0,31
SE073	Ugory	ha	0,28	0,33	0,16	0,20	0,31	1,26	7,57
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	0,43	0,42	0,27	0,33	0,57	2,05	13,21
SE075	Lasy	ha	1,01	0,79	1,07	1,18	1,20	1,64	6,62
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	13,7	2,7	8,9	22,9	42,0	98,6	577,4
SE085	Krowy mleczne	LU	3,00	0,43	1,75	7,39	12,39	9,98	104,50
SE090	Pozostałe bydło	LU	4,35	1,27	3,98	8,21	12,12	10,88	99,22
SE095	Owce i kozy	LU	0,08	0,03	0,09	0,15	0,06	0,08	1,05
SE100	Trzoda chlewna	LU	4,46	0,76	2,87	6,78	15,90	43,44	113,95
SE105	Drób	LU	1,71	0,09	0,12	0,29	1,40	34,19	253,87
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	58,9	48,0	53,6	58,5	61,8	64,4	66,4
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	91,6	95,1	94,4	94,0	94,1	90,1	88,9
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,30	0,59	1,22	1,73	1,82	1,31	1,43
SE125	Wydajność mleczna krów	kgi/krowę	5 742	2 991	4 051	5 310	6 523	7 566	9 646

Tabela 5.2-3 Wartość produkcji według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE131	Produkcja ogółem	zł	129 071	31 167	77 005	183 994	371 085	1 058 246	6 440 379
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	1,15	0,99	1,13	1,28	1,32	1,22	0,96
SE135	Produkcja roślinna	zł	64 226	20 091	44 688	83 212	157 771	502 985	2 715 615
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	3 340	2 560	2 962	3 144	3 599	4 925	3 925
SE140	Zboża	zł	30 152	10 071	20 866	37 705	69 417	216 414	1 491 291
SE145	Rośliny białkowe	zł	1 288	505	992	1 744	3 055	7 674	44 882
SE146	Uprawy energetyczne	zł	11	0	5	35	29	121	53
SE150	Ziemniaki	zł	3 237	1 775	2 984	4 312	5 693	14 160	53 765
SE155	Buraki cukrowe	zł	2 348	90	1 029	3 507	7 272	20 459	204 297
SE160	Rośliny oleiste	zł	7 396	839	2 693	7 746	21 134	89 554	637 357
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	553	197	767	677	783	590	5 729
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	10 017	1 474	6 156	15 160	35 500	124 600	132 095
SE175	Owoce	zł	5 781	2 675	7 124	8 734	7 823	11 190	4 018
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	1 191	820	788	1 438	3 548	5 044	26 539
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	2 261	1 645	1 290	2 188	3 545	13 301	115 643
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	63 428	9 832	31 280	99 804	211 788	549 087	3 666 248
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	4 621	3 687	3 497	4 358	5 048	5 569	6 350
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	145	-520	-953	1 368	4 734	12 458	18 088
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	22 678	1 514	8 298	50 130	108 721	105 708	1 470 005
SE220	Żywiec wołowy	zł	12 256	3 895	11 366	22 760	32 280	26 461	293 231
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	15 939	2 738	10 269	23 494	56 798	156 342	426 690
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	101	56	105	188	83	117	1 434
SE235	Żywiec drobiowy	zł	7 691	53	128	1 991	11 334	217 126	659 818
SE240	Jaja	zł	3 838	444	486	559	1 207	41 209	804 503
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	25	8	40	17	57	14	20
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	899	1 125	588	666	1 309	2 109	10 546
SE256	Pozostała produkcja	zł	1 417	1 244	1 036	978	1 526	6 174	58 516
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 057	1 016	1 098	1 085	1 068	858	414
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	12 661	4 236	11 175	21 100	31 916	55 218	277 667

Tabela 5.2-4 Koszty według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥500
SE270	Koszty ogółem	zł	112 267	31 532	67 870	143 687	280 580	869 196	6 698 878
SE275	Zużycie pośrednie	zł	80 867	20 720	46 645	104 993	211 270	675 730	4 807 224
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	55 351	10 763	29 745	72 370	154 244	521 611	3 406 929
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	1 226	685	922	1 211	1 450	1 960	1 938
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	5 422	1 274	2 994	7 554	15 140	53 571	256 241
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 117	600	1 070	1 493	1 979	4 315	18 128
SE295	Nawozy	zł	11 629	2 920	7 300	16 360	31 902	86 804	613 124
SE300	Środki ochrony roślin	zł	4 809	909	2 693	5 751	11 783	43 878	344 149
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	2 246	560	1 175	2 805	5 559	19 966	153 293
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	2 276	1 912	1 741	1 742	2 141	3 219	3 533
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	10 898	2 421	7 517	20 013	36 465	35 462	548 145
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	5 847	1 982	5 574	10 863	13 620	9 797	152 733
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	17 357	2 311	7 116	16 429	45 220	255 563	1 154 062
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	5 625	1 633	4 527	8 672	16 255	40 942	91 267
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	2 987	367	946	3 454	8 166	26 365	337 916
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	4	1	5	4	10	3	0
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	25 516	9 957	16 900	32 623	57 026	154 119	1 400 295
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	7 439	3 366	5 449	10 381	17 336	35 301	299 062
SE345	Energia	zł	10 731	3 382	6 737	14 544	26 936	81 503	534 250
SE350	Usługi	zł	3 496	1 502	2 217	3 398	5 716	17 928	292 527
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	3 850	1 706	2 496	4 301	7 038	19 387	274 457
SE360	Amortyzacja	zł	20 972	9 434	17 595	30 863	49 617	100 206	452 186
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	10 428	1 378	3 630	7 832	19 693	93 260	1 439 468
SE370	Wynagrodzenia	zł	7 075	986	1 906	3 026	8 360	59 623	1 255 640
SE375	Czynsze	zł	2 073	268	1 151	2 907	6 602	17 794	130 263
SE380	Odsetki	zł	1 280	124	574	1 898	4 732	15 843	53 565

Tabela 5.2-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	27 012	11 226	23 581	40 473	59 662	122 122	658 022
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	957	175	574	1 420	2 833	6 943	57 304
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	567	21	275	904	1 929	4 879	41 103
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	2 453	663	2 545	5 819	6 148	2 735	4 607
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	2 407	643	2 493	5 724	6 110	2 680	4 353
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	46	20	53	95	38	56	254
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	1 271	807	1 207	1 569	2 077	5 115	13 517
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)	zł	1 754	1 045	1 815	2 663	3 302	3 515	3 989
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	936	427	1 383	1 269	456	252	369
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	3 961	2 279	4 406	5 502	5 835	8 882	17 875
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	1 418	420	876	1 852	3 957	11 515	66 955
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	8 812	3 728	7 030	12 281	20 398	47 917	264 313
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	8 812	3 728	7 030	12 281	20 398	47 917	264 313
SE650	Wsparcie specjalne	zł	3 019	883	3 054	6 554	7 467	5 400	21 087
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	9 411	3 961	8 150	13 600	20 491	44 128	246 969

Tabela 5.2-6 Salda dopłat i podatków według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	25 362	10 032	22 479	39 455	58 070	114 896	535 883
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	27 012	11 226	23 581	40 473	59 662	122 122	658 022
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	-93	-582	-59	704	1 211	1 862	-14 059
SE390	Podatki	zł	1 556	611	1 043	1 723	2 804	9 088	108 079
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	15	-196	-488	308	2 420	4 180	14 109
SE406	Raty dotacji inwestycyjnych	zł	873	63	475	1 948	4 195	6 382	16 206
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	858	259	963	1 640	1 775	2 203	2 097

Tabela 5.2-7 Dochód na gospodarstwo rolne według klas wielkości ekonomicznej¹⁴

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE131	Produkcja ogółem	zł	129 071	31 167	77 005	183 994	371 085	1 058 246	6 440 379
SE275	Zużycie pośrednie	zł	80 867	20 720	46 645	104 993	211 270	675 730	4 807 224
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	25 362	10 032	22 479	39 455	58 070	114 896	535 883
SE410	Wartość dodana brutto	zł	73 566	20 480	52 839	118 456	217 885	497 412	2 169 039
SE360	Amortyzacja	zł	20 972	9 434	17 595	30 863	49 617	100 206	452 186
SE415	Wartość dodana netto	zł	52 594	11 046	35 244	87 594	168 268	397 206	1 716 852
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	10 428	1 378	3 630	7 832	19 693	93 260	1 439 468
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	15	-196	-488	308	2 420	4 180	14 109
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	42 181	9 472	31 126	80 070	150 994	308 125	291 493

Tabela 5.2-8 Dochód na osobę według klas wielkości ekonomicznej¹⁴

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	31 948	8 927	21 831	46 513	75 820	107 566	76 734
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	28 687	7 935	20 330	45 787	80 147	163 285	427 998

¹⁴ Uwaga: W przypadku zmiennej dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (SE420) zaprezentowano wyniki ze wszystkich gospodarstw rolnych, natomiast w przypadku zmiennej dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (SE430), **tylko** z gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015).

Tabela 5.2-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE436	Aktywa ogółem	zł	758 468	357 945	643 091	1 152 509	1 831 752	3 486 219	12 155 774
SE441	Aktywa trwałe	zł	663 399	326 427	575 548	1 015 463	1 605 063	2 932 977	7 631 660
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	385 120	196 555	349 306	584 983	900 947	1 650 667	2 508 697
SE450	Budynki	zł	155 568	93 853	129 927	208 844	303 292	641 982	3 132 550
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	106 927	33 314	86 175	186 556	338 506	575 271	1 511 934
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	15 783	2 705	10 140	35 079	62 318	65 057	478 478
SE465	Aktywa obrotowe	zł	95 069	31 519	67 543	137 047	226 689	553 241	4 524 114
SE470	Stado obrotowe	zł	21 362	6 126	17 214	36 014	58 194	106 378	639 055
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	29 244	10 980	23 584	46 242	75 936	147 482	728 752
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	44 463	14 413	26 745	54 791	92 559	299 382	3 156 308
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	38 112	2 394	14 132	52 909	145 354	519 762	1 904 732
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	26 826	1 470	9 883	39 150	110 770	391 617	966 138
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	11 286	924	4 249	13 758	34 583	128 145	938 594
SE501	Kapitał własny	zł	720 355	355 552	628 958	1 099 601	1 686 398	2 966 457	10 251 042

Tabela 5.2-10 Wskaźniki finansowe według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	-1 011	-7 085	-5 772	5 097	29 034	64 084	188 321
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	385 756	171 353	309 706	579 333	932 194	1 840 897	9 730 465
SE516	Inwestycje brutto	zł	14 998	1 400	9 732	28 522	63 457	104 419	412 618
SE521	Inwestycje netto	zł	-5 974	-8 035	-7 862	-2 341	13 840	4 212	-39 569
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	59 435	18 127	46 925	104 292	185 782	371 907	653 420
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	45 082	16 038	37 840	78 804	127 780	248 198	373 011
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	0,06	0,04	0,06	0,07	0,07	0,07	0,03

Literatura

- [1] Commission Regulation (EC) 1242/2008: of 8 December 2008 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [2] Commission Regulation (EC) 867/2009: of 21 September 2009 amending and correcting Regulation (EC) No 1242/2008 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [3] Commission Regulation (EC) No 868/2008 of 3 September 2008 on the farm return to be used for determining the incomes of agricultural holdings and analysing the business operation of such holdings.
- [4] Commission Regulation (EC) No 781/2009 of 27 August 2009 amending Regulation (EC) No 868/2008 on farm return to be used for determining the incomes of agricultural holdings and analysing the business operation of such holdings.
- [5] Commission Implementing Regulation (EU) 2016/2129 of 5 December 2016 laying down rules for the application of Council Regulation (EC) No 1217/2009 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Union.
- [6] Commission Implementing Regulation (EU) 2015/2323 of 11 December 2015 amending Implementing Regulation (EU) 2015/220 laying down rules for the application of Council Regulation (EC) No 1217/2009.
- [7] Goraj L., Osuch D., Bocian M., Cholewa I., Malanowska B.: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FADN od roku obrachunkowego 2014. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2013.
- [8] Goraj L., Cholewa I., Osuch D., Płonka R.: Analiza skutków zmian we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2010.
- [9] http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm
- [10] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentatio/basic_definitions/variables-finalpdf/_EN_1.0_&a=d
- [11] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentatio/basic_definitions/ricc_1256_2012pdf/_EN_1.0_&a=d
- [12] RI/CC 1256 Rev. 7. Farm Return Data Definitions. EUROPEAN COMMISSION. Brussels February 2012.
- [13] RI/CC 882 Rev. 9.1 Definitions of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels October 2012.
- [14] RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels December 2014.
- [15] RI/CC 1500 Rev. 3 Typology Handbook. EUROPEAN COMMISSION. Brussels October 2009.
- [16] RI/CC 1525 The new typology applied to FADN 2007. EUROPEAN COMMISSION. Brussels March 2009.
- [17] RI/CC 1529 The OGA of the holding in FADN. EUROPEAN COMMISSION. Brussels June 2009.

- [18] Regulation No 79/65/EEC of the Council of 15 June 1965 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community.
- [19] Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami).
- [20] Skarżyńska A., Goraj L., Ziętek I.: Metodologia SGM "2002" dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2005.
- [21] Ziętek I.: Współczynniki standardowej nadwyżki bezpośredniej „2004” dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. Raport PW nr 88, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2008.
- [22] Goraj L., Bocian M., Cholewa I., Nachtman G., Tarasiuk R.: Współczynniki Standardowej Produkcji „2007” dla celów Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2012.
- [23] RI/CC 1750 (ex RI/CC 882) Definitions of Variables used in FADN standard results, EUROPEAN COMMISSION, Brussels, November 2017

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Druk i oprawa: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB